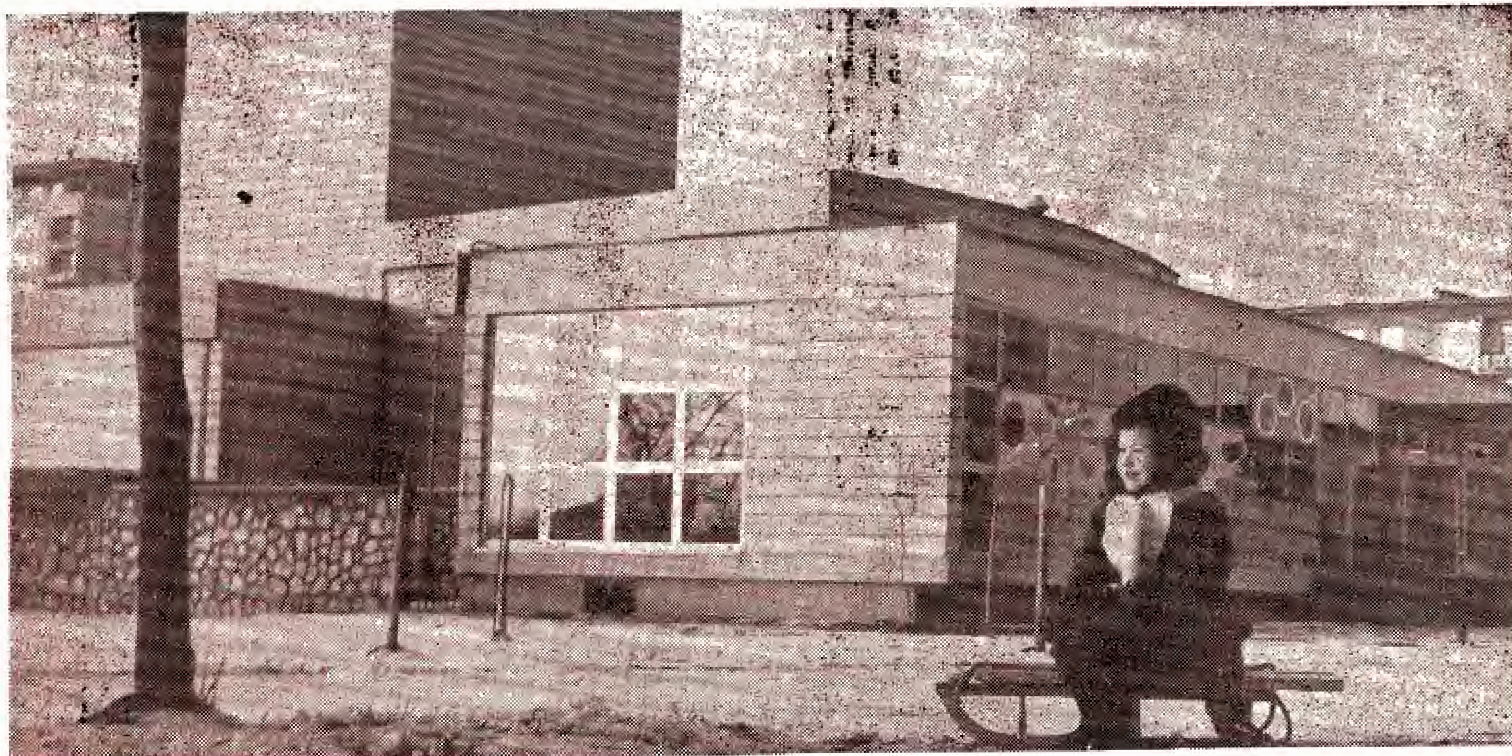
Ніва

БЕЛАРУСКІ ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНЫ ТЫДНЁВІК

№ 2 (1246) ГОД XXV БЕЛАСТОК, 13 СТУДЗЕНЯ 1980 г. ЦАНА 1 зл.

Новы будынак Тэатра лялек.

З рэпарцёрскіх запісак

Куратнік за сем мільёнаў

Слохі Аннапольскія. Вёска ў Сямяціцкай гміне. Расселася паабапал шашы з Сямяціч у Драгічын. Солтыс яе, **Ян Семянюк,** кажа, што зараз у Слохах 138 гаспадароў. Калі меркаваць па вонкавых прыкметах, дык жывуць яны добра. Вуліца брукаваная, з тратуарам, свая крама, раміза, многа прыгожых мураванак.

— Амаль усе сяляне ў Слохах, — гаворыць солтыс, — спалучаюць працу на ўласнай гаспадарцы з працай на розных прадпрыемствах. А чатыры гаспадары заснавалі ў нас суполку гадоўлі курэй. Вунь там яна, за вёскай...

*

Два будынкі па 112 метраў даўжыні і 13 метраў шырыні, а між імі на два паверхі ўзвышаецца жылы дом, які тут называюць службовым або сацыяльным памяшканнем.

І першая думка: як жыць тут у атмасферы, насычанай вострым пахам? Але праходзіць першая гадзіна часу маёй тут пабыўкі і я паволі прывыкаю да паветра курынай фермы, пад дахам якой адначасова памяшчаецца амаль 14 тысяч курэй.

Вокны ў будынках забітыя дошкамі. Па 16 гадзін у суткі гарыць безупынку святло. Дзіўнае, чырвонае святло. Доўгія калідоры між клеткамі для курэй у гэтым святле напамінаюць сцежкі праз казачнае пекла, а людзі, якія ходзяць па гэтых калідорах, разносячы корм і падбіраючы яйкі, выглядаюць, быццам з'явы не з гэтага свету.

— Пры чырвоным святле куры спакайнейшыя. Яны не заклёўваюцца ўзаемна, а калі нават гэта здарыцца, дык чырвоны колер святла зліваецца з чырванню крыві і куры проста яе не бачаць і не звяртаюць на яе ўвагі.

Так паясняе мне справу **Мар'ян Рачынскі,** які тут з'яўляецца кіраўніком, або, інакш кажучы, упаўнаважаным ад гэтай сялянскай суполкі.

— Мы прабавалі гадаваць свае куры таксама пры белым святле, бо ў кніжках пішуць, што курыца лепш нясецца, калі мае больш натуральнага святла, але яны тады даставалі нейкага незразумелага шалею і адна другую дзяўбла да смерці. А калі пачыналі дзяўбсціся дзве курыцы, за іх прыкладам ішлі наступныя.

Не цяжка сабе ўявіць, што дзеецца ў

(Працяг на стар. 4)

Для вычароўвання казачных светаў

Дарослыя Беласточчыны на заканчэнне мінуўшага ўжо Міжнароднага года дзіцяці сваім любым маленькім паднеслі, бадай, найлепшы і найцікавейшы гасцінец: 19 снежня аддадзен у карыстанне новы будынак Тэатра лялек.

У гэтай урачыстасці прынялі ўдзел прадстаўнікі цэнтральных, ваяводскіх і гарадскіх установаў і арганізацый, будаўнікі аб'екта і дэлегацыі юных гледачоў з беластоцкіх прадшколляў і школаў.

Тэатр пабудаваны ў месцы найбольш адпаведным, бо ў цэнтры горада, побач са скрыжаваннем вуліц Каліноўскага і Астроўскага, каля зімовай горкі для язды на лыжах і саначках, побач амфітэатра. Хоць паўставаў з натугаю і вельмі доўга (праект яго быў гатовы ў 1964 г., а фундаменты пракладзены ў 1975 г.), затое малыя жыхары Беласточчыны атрымалі праўдзівейшы свой тэатр. Такога, спецыяльна будаванага лялечнага тэатра, няма нідзе ў Польшчы, а ў Еўропе ёсць толькі ў Маскве тэатр Абразцова і яшчэ — у Югаславіі.

Жменька лікаў пра новы аб'ект: яго кубатура складае 10 тысяч кубаметраў, паверхня — 2,5 тыс. квадратных метраў, паверхня сцэны разам з так званымі „кішэнямі“ — 190 кв. м, глядзельнай залы — 180 кв. м, у зале — 242 месцы для гледачоў, шэсць гардэробаў для акцёраў, адпаведныя прыстасаванні для пастановак усіх відаў лялечнага мастацтва (кіраваныя лялькі, марыянеткі і г.д.), багацейшае тэхнічнае абсталяванне ўключна з тэлевізійнымі манітарамі і магчымасцю запісаў на магнетавідах цэлых спектакляў, нават буфет-кафэ для гледачоў з манітарам, а на яго экране — усё, што ў даны момант дзеецца на сцэне.

А паглядзець тут будзе што. Тэатр плануе (як дагэтуль яго планы заўсёды выконваюцца вельмі старанна) даваць у год па 420 спектакляў, з іх 310 у

Працяг на стар. 4

Беларуская песня — 79. Ніна Такаюк і Яўгенія Вішанка з Рагачоў — трэцяе месца ў катэгорыі фальклорнай песні сярод дуэтаў.

Яніна Закшэўская і Ялена Харкевіч з Ляўкова — трэцяе месца ў катэгорыі сучаснай песні сярод дуэтаў.

Фота Я. Целушэцкага.

ХРОНІКА

■ У Залуках (гміна Гарадок) на сваім сходзе члены БГКТ выказалі жаданне арганізаваць у сваёй вёсцы харавы калектыў. Яны і надалей будуць прымаць удзел у грамадскіх пачынах. Падчас дыскусіі выступіў таксама дырэктар мясцовай школы Францішак Апановіч, які заўсёды дае магчымасць выкарыстоўваць школьнае памяшканне ў культурнай дзейнасці гуртка БГКТ. Прысутныя выбралі новае праўленне. Старшынёю гуртка і дэлегатам на з'езд БГКТ стала Галіна Рогач, сакратаром — Ірэна Паплаўская, скарбнікам — Леанард Арцішэўскі.

■ У Баброўніках (гміна Гарадок) бэгэкатоўцы жадаюць, каб пры дапамозе ГП у іх вёсцы арганізаваць некалькі культурных мерапрыемстваў. Склад новага праўлення гуртка: Софія Цацэрка — старшыня, Яўгенія Авечка — сакратар і Леакадзія Бака — скарбнік. Дэлегатам на з'езд БГКТ выбраны Іван Фідзюкевіч.

У Залуках і Баброўніках сходы абслужыў інспектар ГП БГКТ Славамір Самойлік.

■ Сябры ў Рыбаках (гміна Міхалова) падсумавалі дагэтуляшнюю дзейнасць гуртка БГКТ. Ацанілі яе станоўча. У планах працы прадбачана наладжванне спатканняў з літаратарамі „Белавежы“ і журналістамі „Нівы“. У склад новага праўлення увайшлі: Мікалай Хлябіч — старшыня, Аляксандр Хлябіч — сакратар, Мікалай Міруць — скарбнік. На з'езд БГКТ паедзе Хведар Хлябіч. Сход абслужыў член прэзідыума ГП БГКТ Вінцук Склубоўскі.

■ Справаздачна-выбарны сход у Вярхлессі (гміна Шудзялава) адбыўся 7 снежня. У дыскусіі найбольш увагі было звернута на ажыўленне дзейнасці гуртка і на неабходнасць часцейшых прыездаў прадстаўнікоў ГП з непасрэднымі інфармацыямі аб дзейнасці БГКТ у паасобных мясцовасцях. Дэлегатам з'езду і старшынёю гуртка выбраны Яўген Малішэўскі, намеснікам старшыні — Яўген Аношка, сакратаром — Веслаў Макар, скарбнікам — Веслаў Гіба.

■ 8 снежня Віктар Швед правёў аўтарскую сустрэчу ў Гарадку, а 9 снежня — у клубе БГКТ у Беластоку.

■ Гарадскі гурток у Бельску справаздачна-выбарны сход адбыў 11 снежня. Перад сходам выступіў з канцэртам мясцовы харавы калектыў „Васілёчкі“. Са справаздачным дакладам выступіў Аляксей Карпюк. У дыскусіі сябры закранулі найважнейшыя справы ў дзейнасці гуртка, яго добрыя бакі і недахопы. Бельскі гурток налічвае амаль 70 членаў. Сябры падкрэслівалі, што неабходна яго яшчэ разбудаваць і зрабіць усё, каб дзейнасць яго была адчувальная ў горадзе. У гэтым напрамку накіраваны і прыняты праграма і план працы. Прысутны на сходзе намеснік начальніка горада Лявонцій Парафінюк запэўніў прысутных, што гарадское ўпраўленне будзе аказваць дапамогу перш за ўсё харавому калектыву. Нядаўна на яго патрэбы прыдзелена было 50 тыс. зл. Сход закончыўся выбарамі. Новае праўленне складаецца з наступных асоб: старшыня — Уладзімір Раеўскі, намеснік старшыні — Язэп Альшэўскі, сакратар — Вера Рышчук, скарбнік — Янка Кірызюк, члены праўлення — Васіль Антыпюк і Сцяпан Бурыла. На з'езд БГКТ паедуць Уладзімір Раеўскі і Сцяпан Трахімюк. У сходзе ўзяў удзел старшыня ГП Мікалай Самоцік.

■ 17 снежня на пасяджэнні ГП у павестцы дня былі наступныя пункты: 1. Інфармацыя аб ходзе справаздачна-выбарнай кампаніі ў гуртках БГКТ, 2. Справаздача аб выкананні плана працы Прэзідыума ГП на першае паўгоддзе 1980 года.

■ 16 снежня на 62 годзе жыцця памёр у Бельску былы дзеяч ГП БГКТ Мікола Калядка. На пахаванні была дэлегацыя ГП. **(МХ)**

З БЕЛАРУСКАГА ДРУКУ

БЕЗ ЦЭМЕНТУ

Для вырабу сценавых панелей са шчыльнага бетону Гродзенскаму камбінату будаўнічых матэрыялаў больш не патрабуецца цэменту. Тут пачалі прымяняць пясок, які змацоўваецца вапнай і гіпсам. Для выпуску такіх вырабаў пушчаны завод, праект якога распрацавалі спецыялісты СССР і ГДР.

Такія прадпрыемствы, пабудаваныя ў абедзвюх краінах, адкрываюць шырокую дарогу прымяненню сілікатабетону ў індустрыяльным домабудаванні.

МОРА... У ЦЭХУ

Не выходзячы з цэху, можна апынуцца на Рыжскім узмор'і, у перадгор'ях Карпат, бярозавым гаі або сасновым бары. Рабочым сталеліцейнага корпуса Мінскага трактарнага завода дапамагае ў гэтым адкрыты тут пакой псіхалагічнай разгрузкі. Галерэя маляўнічых пейзажаў на каляровых слайдах, комплекс спецыяльных практыкаванняў, музыка дазваляюць за паўгадзіны адпачынку зняць стому, атрымаць зарад бадзёрасці. З улікам прафесіі, пары года, мікраклімату ў калектыве і іншых фактараў для рабочых гарачых цэхаў падрыхтавана ў магнітафонным запісу каля 50 праграм.

ПІЯНІНА ДЛЯ ЎСІХ

На новым піяніна „Беларусь“ можна іграць і ў вялікай канцэртнай зале, і дома, не парушаючы спакою суседзяў. Канструктары вытворчага аб'яднання музычных інструментаў для сваёй новай мадэлі прапанавалі мадуратар. Гэта прыстасаванне змяншае сілу гуку, не пагаршаючы пры гэтым успрыймання мелодыі.

Атрымаўшы новыя каштоўныя ўласцівасці гучання, інструмент захаваў добрыя якасці сваіх папярэднікаў. Ён мае параўнальна невялікія памеры і добра ўпісваецца ў сучасны інтэр'ер кватэры. Абліцоўка каштоўнымі пародамі дрэва модных таноў таксама прыцягвае пакупнікоў.

Піяніна з маркай „Беларусь“ не затрымліваюцца ў магазінах краіны. Карыстаюцца яны папулярнасцю і за рубяжом. Іх купляюць фірмы 20 дзяржаў.

АЎТАМАТЫЧНЫЯ ФЕРМЫ

Жывёлагадоўчы комплекс-аўтамат уступіў у строй у калгасе „Дубна“ Гродзенскай вобласці. Аператар з пульта кіруе раздачай кармоў, ачысткай памяшкання, разлічанага на адначасовы адкорм 15 тысяч свіней.

У рэспубліцы налічваецца 50 такіх комплексаў, будуецца яшчэ 30.

КАЛЯНДАР

380 гадоў назад
17.1.1600 нар. П. Кальдэрон, іспанскі драматург.

75 гадоў назад
16.1.1905 нар. А. Пальчэўскі, беларускі савецкі пісьменнік.

60 гадоў назад
14.1.1920 нар. М. Аўрамчык, беларускі савецкі паэт.

35 гадоў назад
17.1.1945 была вызвалена Варшава.

Niwa

BIAŁORUSKI TYGODNIK SPOŁECZNO-KULTURALNY

ODZNACZONY ZŁOTĄ ODZNAKĄ „ZASŁUŻONY BIAŁOSTOCCZYŹNIE”
Organ Zarządu Głównego Białoruskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego

* *

ADRES REDAKCJI
Niwa
ul. Wesołowskiego 1
15-950 Białystok, skr. poczt. 149
tel. 2-32-41

* *

Wydawca:
RSW „Prasa-Książka-Ruch”, Przedsiębiorstwo Wydawniczo-Kolportażowe w Białymstoku. Prenumeratę na kraj przyjmują Oddziały RSW „Prasa-Książka-Ruch” oraz urzędy pocztowe i doręczyciele. Cena prenumeraty rocznej 52 zł. Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę, która jest o 50% droższa od prenumeraty krajowej, przyjmuje RSW „Prasa-Książka-Ruch”, Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw, ul. Towarowa 28, 00-958 Warszawa, konto NBP XV Oddział w Warszawie nr 1153-201045-139-11.
Indeks 36911/36671
B.Z.Graf. Zam. 32. Nakład 7.900 egz. I-2

Музей Вялікай Айчыннай вайны 1941 —1945 гадоў у Мінску.

МІНСКІЯ СУСТРЭЧЫ

„І Я НАШУ Ў ВАЧАХ МАІХ...“

Усе рэдакцыі выдавецтва „Мастацкая літаратура“ знаходзяцца на адным з самых верхніх паверхаў трынаццаці — ці мо пятнаццаціпавярховага навейшага будынка „Дома друку“, што высіцца на прасторнай Паркавай магістралі, паблізу набярэжнай ракі Свіслачы. З акна на ўсю сцяну відаць вялікая панарама часткі цэнтра і паўднёвых кварталаў беларускай сталіцы. Прыгадваю ўголас: „Дом урада, гасцініца „Мінск“, тэатр імя Я. Купалы, Беларуская кансерваторыя“. **Васіль Фёдаравіч Хомчанка** стаіць побач, сочыць за маім зрокам і дапаўняе: „Дом кіно, а раней „Беларусьфільм“, Галоўная пошта, Цэнтральны камітэт КПБ, Дом афіцэраў, Дом мастацтваў...“ А потым мы абодва моўчкі глядзім на гэты горад-прыгажун, любуемся стройнымі постацямі яго гмахаў і густой зяленінай сквераў і паркаў, што кучаравіцца ля іх падножжа.

Употай паглядваю на майго размоўцу — энергічнага і рухавага як на свае шэсцьдзесят год жыцця, высокага, хударлявага чалавека — і спрабую здагадацца, якія вобразы ўсплываюць цяпер перад яго задуменнымі вачыма. Гэта ж тут, у Мінску, пачыналася яго, вясковага хлапчука з Магілёўшчыны, праўдзівая маладосць. Адсюль ён, васемнаццацігадовы студэнт рабочага факультэта Беларускага універсітэта, па закліку камсамола рушыў у сваё першае рамантычнае падарожжа на таямнічы Далёкі Усход. Там будаваў легендарны Камсамольск-на-Амуры, праз тайгу пракладваў чыгунку, працаваў пры вырубе і вывазе драўніны. І адтуль, ужо ў чырвонаармейскай шынелі, падаўся на захад, каб бараніць ад смяротнага ворага сваю айчыну. Усю вайну, пачынаючы з яе першых дзён, служыў мінамётчыкам, спачатку камандаваў узводам, потым батарэяй. На заканчэнне вышэйшай школы знайшоўся ў яго час толькі пасля вайны. У літаратуру прыйшоў даволі позна, бо ў 35-гадовым узросце. І прысвяціў сябе той творчасці, якая вымагае ад аўтара вялікага жыццёвага вопыту і высокага майстэрства: у асноўным ён піша для дзяцей і моладзі. Дагэтуль выйшла звыш дзесятка яго кніг для юнага чытача. Я не адважыўся быць настырным і запытаць пра тыя думкі-згадкі, у якія ён заглыбіўся. Дзеянне шэрагу яго твораў адбываецца якраз у Мінску. Гэта і ёсць найлепшае сведчанне аб адносінах пісьменніка да горада свайго юнацтва і творчай спеласці.

Ужо добрых некалькі год В. Ф. Хомчанка ўзначальвае аддзел прозы ў выдавецтве „Мастацкая літаратура“, і наша размова засяродзілася на тым, якія новыя творы беларускіх пісьменнікаў толькі што выйшлі або неўзабаве выйдуць з друку.

— У нашых празаікаў пераважае ваенная тэматыка. Гэта, аднак, не проста імкненне замацаваць у памяці і перадаць наступным пакаленням вобразы бязмерных пакут і беспрыкладнага гераізму нашага народа ў апошнюю вайну, хоць гэта таксама мае вялікае значэнне. Па меры таго, як мы аддаляемся ад вайны, глядзім мы на яе больш філасофска, усебакова асэнсоўваем падзеі таго часу. Пісьменнікі паказваюць сваіх герояў у найвастрэйшых, найтрагічнейшых сутыкненнях. І аказваецца, што праўдзівы чалавек і на вайне застаецца чалавечным, а нелюдзь — нелюдзем. Гэта можна прасачыць на прыкладзе розных аўтараў. Малады наш пісьменнік Віктар Казько, а піша ён вельмі цікава і свежа, у рамане „Суд у Слабадзе“ звяртаецца да праблемы здрады і яе асуджэння. Алесь Адамовіч у сваіх „Карацелях“ дашукоўваецца першакрыніц фашысцкай ідэі народазнішчэння. „Не шукай слядоў сваіх“ — гэта твор пра вайну былога афіцэра Савецкай Арміі Аркадзя Марціновіча, які ўдзельнічаў у савецка-фінскай і нямецка-савецкай войнах, быў тройчы паранены. Уласныя аўтарскія ўражанні дамінуюць у рамане былога партызана і чырвонаармейца Івана Навуменкі „Смутак белых начэй“. Багата рознымі псіхалагічнымі тыпамі першая кніга рамана „Вялікі лес“ Барыса Сачанкі.

Да ваеннай прозы прымыкаюць творы на гістарычныя тэмы. У гэтай дзялянцы паявіўся ў Беларусі вельмі цікавы пісьменнік — Канстанцін Тарасаў. Выходзіць яго раман „Дзень рассеяння“, прысвечаны славутай Грунвальдскай бітве ў 1410 годзе. Напісана кніга на вельмі высокім мастацкім узроўні, займальная. А ўжо гатовая другая рэч гэтага ж аўтара — пра паўстанне 1863 года на Беларусі. Такая пладавітасць маладога аўтара абяцае многае. Не засыхае пяро і ў нашага старэйшага пакалення. Янка Брыль у нядаўна выйшаўшым томе „Золак, убачаны здалёк“ вяртаецца ў сваё дзяцінства, малюе яго ў цёплых, лірычных фарбах.

— Якая праблематыка з цяперашняга жыцця займае беларускіх творцаў у новых іх кнігах?

— Трэба сказаць, што кранаюць яны даволі важныя для нашага грамадства справы. Іван Шамякін у рамане „Вазьму твой боль“ канцэнтруе ўвагу на праблемах і клопатах цяперашняй беларускай вёскі. Таксама Павел Місько ў рамане „Градабой“ заглыбляецца ў сучаснае сялянскае жыццё. Янка Сіпакоў

Працяг на стар. 4

ПРАЗ ТЫДЗЕНЬ У „НІВЕ“

Вынікі конкурсу „Карэспандэнт Года“ ● Паклон неабыякавы ● Сустрэча з Яўгенам Кулікам ● Сябры-пісьманосцы ў нас ● Якія мы людзі (П. Байко: Жыццё без роздуму) ● Нязведаныя скарбы ● Дзівакі — га, га, га! ● У Гуранах ● Буг у агні ● Весткі з Беластока, Крынак, Міхалова, Гайнаўкі, Саколкі, Масева, Шудзялава, Ягаднік, Лазіц, Падбелля ● Калі сняцца рогі быка ● Весткі з Задрыпатэлье ● Песня „Wspomnienie”

TELEWIZJA WARSZAWA

Sobota 12 I — 6.00 TTR i RTSS Mat. sem. III. 6.30 Biologia sem. III. 7.00 Fizyka sem. I. 7.30 Biologia sem. I. 8.55 Program dnia. 9.00 Wojsk. Film Dok. Front wyzwolenia. 10.05 Poranek z kulturą. 11.35 Rytm czasu. 11.55 Człowiek—Ziemia—Kosmos. 12.25 Ostatni rok Birkuta — radz. film fab. 13.50 Radzimy rolnikom. 14.00 Studio — 2. 19.00 Dobranoc. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.30 Samuraj i kowboje — włosko-franc. film fab.

Niedziela 13 I — 6.40 TTR i RTSS Fizyka sem. I. 7.10 Biologia sem. I. 7.40 Now. w domu i zagrodzie. 8.10 Emerytury dla rolników. 8.20 Telewizjada. 8.55 Program dnia. 9.00 Teleranek oraz film „Dick Turpin". 10.20 Antena. 10.45 Podróż w przeszłość — jap. film dok. 11.40 Dziennik. 11.55 Rolnicze rozmowy. 12.30 Piórkiem i węglem. 12.55 Tylko w niedzielę. 18.10 Decydujący front — Bitwa o Kaukaz — radz. film dok. 19.00 Wieczorynka. 19.30 Dziennik. 20.30 Tylko w niedzielę.

Poniedziałek 14 I — 12.45 TTR i RTSS Biologia sem. III. 13.25 Hod. zwierząt sem. III — Powt. mat. 15.25 Program dnia. 15.30 NURT — Naucz. pocz. J. pol. kl. III. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Zwierzyniec. 16.55 Dzień dobry w kręgu rodziny. 17.25 10 minut — teletur. 17.35 Dziewczyna jak ty — czech. film obycz. 19.00 Dobranoc. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.30 Teatr TV. Jan Drda — Igraszki z diabłem. 22.05 Śledztwo zostało wznowione. 22.55 Dziennik.

Wtorek 15 I — 6.00 TTR i RTSS Biologia sem. III. Powt. mat. cz. I. 6.30 Hod. zwierz. sem. III. Powt. mat. 11.05 Dla szkół — j. pol. kl. II lic. 12.00 Historia, kl. VIII. 12.45 TTR i RTSS Biologia sem. III. Powt. mat. sem. III. 13.25 Mech. rol. sem. III. 15.25 Program dnia. 15.30 Klub Seniora. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Studio Młodych — Magazyn szkolny. 17.00 Szuflada. 17.20 Sonda. 17.55 Dzień dobry w kręgu rodziny. 18.25 Królik Bugs przedstawia — anim. film ameryk. 18.50 Radzimy rolnikom. 19.00 Dobranoc. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.30 Szpital miejski — odc. pt. „Życie za życie" — ang. serial obycz. 21.25 Forum Korespondentów. 21.55 Camerata. 22.20 Studio Sport. 22.55 Dziennik.

Środa 16 I — 6.00 TTR i RTSS Biologia sem. III. Powt. 6.30 Mech. rol. sem. III. 11.05 Historia kl. V. 12.00 Chemia kl. VIII. 14.30 W drodze do nowego. 15.25 Program dnia. 15.30 NURT — Mat., kl. V. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Dla dzieci. 16.55 Los. Małego Lotka. 17.05 Dom i my. 17.20 Klinika zdrowego człowieka. 17.50 Dzień dobry w kręgu rodziny. 18.20 Baśnie śpiewające. 18.35 W krainie ptaków i kaktusów — kanad. film dok. 19.00 Dobranoc. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.30 Godzina — film woj. 21.50 W górę w dół — film balet. 22.05 Trybuna Literacka. 22.45 Dziennik.

Czwartek 17 I — 11.05 Biologia kl. VI. 12.00 J. pol. kl. II lic. 12.55 J. pol. kl. IV lic. 15.25 Program dnia. 15.30 Decyzje piętnastolatków. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Czwartek tel. dziewcząt i chłopców. 17.30 Skarbiec. 17.55 Dzień dobry w kręgu rodziny. 18.25 Poligon. 18.50 Radzimy rolnikom. 19.00 Dobranoc. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.30 Dom — cz. I. pt. „Co ty tu robisz człowieku" — film TP. 22.05 Pegaz. 22.50 Dziennik.

Piątek 18 I — 11.05 Wychowanie ob. kl. VII. 12.00 Geografia, kl. VII. 12.55 Geografia, kl. VIII. 15.10 Red. szkolna zapowiada. 15.25 Program dnia. 15.30 NURT — Pedagogika. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Piątek z Pankracym. 16.55 Magazyn motor. 17.25 Dzień dobry w kręgu rodziny. 18.00 Saga rodu Rius — odc. XII. 19.00 Dobranoc. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.30 Spotkanie w mroku — odc. III — serial krym. 21.30 Koncert WOSPRiTP. 22.20 W minutę po premierze. 23.00 Dziennik.

Sobota 19 I — 11.05 Przysposobienie obronne kl. VIII i I lic. 12.00 Fizyka kl. VI. 14.40 Program dnia. 14.45 Radar. 15.00 Radzimy rolnikom. 15.10 Obiektyw. 15.30 Dziennik. 15.40 Rakieta na księżyc — ang. kom film. 17.10 Studio Sport. 18.10 Szanujmy wspomnienia. 19.00 Dobranoc. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.30 Atak — ameryk. dramat woj. 22.20 Dziennik. 23.35 Magazyn Studia Gama. (js)

ГАВОРЫЦЬ БЕЛАСТОК!

Беларуская радыёперадача: субота 12.05 — 12.25 (UKF).

КІНО

Białowieża Nie ma sprawy — fr. 15—16. Panowie dbajcie o żony — fr. 17—18. Chciałbym się zgubić — pol. 19—20.

Bielsk Podl. Elegia — pol. 14—15. Niebieskie kołnierzyki — USA 16—17. Klincz — pol. 18—19. Okupacja w 26 obrazach — jug. 20.

Czeremcha Maratończyk — USA 15—16. Goń mnie aż cię złapię — fr. 19—20.

Czyże Prorok, złoto i siedmiogrodzianie — rum. Każdy ma swoje piekło — fr. 16—20.

Gródek Adela jeszcze nie jadła kolacji — czes. 19—20.

Hajnówka Dzięki Bogu już piątek — USA 14—16. Dzień szarańczy — USA 17—18. Bezdroża — rum. 19—20.

Michałowo Avanti — USA 15—16. Od siedmiu wzwyż — USA 17—18. Wzgórze Zelengory — jug. 19—20.

Mielnik Narodziny gwiazdy — USA 16. Dom pod czerwoną latarnią — węg. 19—20.

Milejczyce Różowe sny — czes. Mistrz kierownicy ucieka — USA 16—20.

Narew Odnaleziona — rum. Magnumsal Wieliczka — pol. 16—20.

Narewka Zamiana — buł. Gang Olsena wpada w szał — duńs. 16—20.

Nurzec Osada Gawronów — czes. 15—16. Zerwane cumy — pol. 17—18. Na tropie Wilbego — ang. 19—20.

Orla Zakręt — pol. Dyrektor do wszystkiego — rum. 16—20.

Rajsk Dziki niedźwiedź Gawryło — radz. 16—20.

Новая дыскусія?

Якія мы людзі

На старонках „Нівы" стала модным, і добра, кранаць розныя жыццёвыя праблемы.

Сёння і я хачу паставіць адну банальную тэму. Яна такая шырокая і ўсім нам вядомая, што аж баюся яе чапаць. Менавіта: „Якім павінен быць чалавек?" Разумею, што гэта тэма можа цікавіць перш за ўсё сацыёлагаў, псіхолагаў і... карэспандэнтаў. Тут можа быць шмат тэорый і кожная на свой спосаб будзе пераканаўчай. Я хачу, каб мы акрэслілі, якім павінен быць кожны з нас, без філасофскіх вывадаў, а проста, „па-мужыцку". І вось маё першае пытанне: ці чалавек без твару ведае, што ён без твару, калі яму ніхто аб гэтым не скажа?

За першым пытаннем просіцца наступнае і нават наступныя, бо іх можа быць неабмежаваная колькасць. Але наступае пытанне такое: як мы павінны адносіцца да людзей без людскога гонару?

Баюся, што паважаныя чытачы назавуць мой вывад дагматам, але калі чалавек мае гучэць горда, то няхай яно так і будзе, а не, каб хтосьці захапляўся: „Я чалавек!", а рабіў якраз тое, што чалавек рабіць не павінен, бо яму забараняе гэта статут чалавека і чалавечая мараль.

Вось ідзеце тратуарам і сустракаеце рослага, пяцідзесяцігадовага чалавека. Ён выклікае ў вас сімпатыю, бо здаецца культурным і ветлівым. А на самай справе ён злодзей, і вы аб гэтым ведаеце. Ён кожныя два гады зманяе мэблю, бо бярэ хабар за афармленне загранічных паездак, а жонка крадзе ў магазіне масла, як нейкая галадаючая. І ён аб гэтым ведае. Ці такому чалавеку не дацьзразумець, што ён без твару?

Чалавек жыве ўсяго адзін раз і павінен імкнуцца да таго, каб пакінуць аб сабе добрыя ўспаміны ў добрых людзей. У жыцці бываюць памылкі навят трагічныя, але добрасумленны чалавек не хавае іх за пазуху з сорамам, каб іншыя не даведаліся, а наадварот, прызнаецца да іх, каб перасцерагчы другіх, лёгкадумных. Прызнаецца да сваіх дрэнных учынкаў не для „бічавання" сябе, а для таго, каб змусіць іншых задумацца не пасля шкоды, а перад ёю.

У кожным з нас ёсць дабро і зло, якое пераходзіць з пакалення ў пакаленне нягледзячы на тое, ці мы хочам ці не. Аднак чалавек расце такім, якім яго сфарміруюць бацькі і асяроддзе. Гэта залежыць ад таго, што мы будзем у чалавека „падліваць", каб расло, а што глушыць.

Вось выказванне маці, якая мае сярэднюю адукацыю, маладая, жыве ў горадзе і мае адну дачку: „Я буду вучыць дзіцё, каб у жыцці распіхалася локцямі". Яе муж патаквае. Якія прыкметы яны, бацькі, будуць развіваць у свайго дзіцяці, не так ужо цяжка дадумацца. Яны не глядзяць на тое, што абставіны іх дарослае дачкі могуць не пазволіць на „распіханне локцямі" і тады ёй і ім будзе прыкра глядзець на няўдачы. Яна стане дрэнным нядобразычлівым чалавекам, а гэта, вядома, не прыцягвае да сябе асяроддзя. А як падрыхтуе да жыцця сваіх сыноў маці, якая не ведае, што рабіць з грошай, а крадзе, што толькі можа? Яна думае, што вучыць сыноў прадпрыймальнасці, а гэта не, бараці Божа, навука, урэшце завядзе іх на дарогу злачынства і далей. Паглыбленнем „навукі" дрэнных бацькоў з'яўляецца алкагалізм. Тады ўжо спалучаецца ў падростка тэорыя, вынесеная з дому, з практыкай у піўнушках за грошы бацькоў, а як не дадуць, або дадуць замала, то трэба красці, бо нельга ж паказацца ў сяброў без грошай. Наадварот: трэба „бліщчэць". А „блеск" каштуе. І тут пачынаецца ўваход на лядзяную дарогу, якая вядзе ў тупік і да трагедыі.

Не буду прадаўжаць сваёй думкі. Калі мы развернем тэму шырока, мо ўдасца нам таго-сяго завярнуць з дрэннай дарогі?

Васіль Петручук

З НАРОДНАЙ АБРАДНАСЦІ. СЯМЕЙНА-БЫТАВАЯ АБРАДНАЯ ТВОРЧАСЦЬ.

Любоўныя песні

Песні кахання і дзявочыя песні ў вялікай ступені насычаны сімваламі. Магчыма таму, што каханне з'яўляецца тым самым прыгожым, а адначасова таямнічым пачуццём у жыцці чалавека. Даволі часта ў песнях паяўляюцца словы: казак, конь, магіла, воран, дунай, крыніца. Усе яны апрача канкрэтнага маюць значэнне пераноснае. Прыкладна, слова „дунай". Несумненна, гэта назва ракі. Ці ў песнях людзі сапраўды мелі на думцы раку Дунай? Не. Назву ракі перанеслі проста на акрэсліванне кожнай вялікай вады. А нават у некаторых песнях украінскага народа слова „дунай" атоесамліваецца з морам. Найчасцей выступае яно ў песнях кахання, афарбаваных сумным настроем. Або дзяўчына глядзіць на „дунай" і чакае адтуль свайго каханага або каханы не пакінуў і паехаў за дунай. Гэты настрой узмацняе прырода, яе элементы. Прыкладна:

Дэ ты грушка зышла,
Дэ ты выросла?
На дунаі на рычэчку похілілася.
А дунай, а рычка
Той шырокая.
Молодая дівчынонька заручоная...

(Збуч)

Даволі часта ў песнях паяўляецца таксама казак, вараны конь, воран, вярба. Неаднакратна песні з'яўляюцца сумным абразком наступнага характару: Казак пакінуў дзяўчыну і паехаў на вайну. Дзяўчына чакала ды плакала, не ведаючы, што казак ляжаў забіты, а над ім стаяў яго верны конь. Часта таксама паяўляецца воран, які сядзіць на дрэве, пад якім ляжыць забіты. Птушкі ў народнай творчасці з'яўляюцца носьбітамі двух розных рэчаў. Раз атоесамліваюць з імі чалавечую душу, другі — выступаюць, як расказванне няшчасця. Прыкладна воран. Паяўленне яго ў залежнасці ад спосабу спалучалі з нейкім няшчасцем. Зрэшты, усе птушкі, якія маюць чорныя пер'і, з'яўляюцца месцам насялення злой сілы.

Спынімся крыху на слове „казак". Як папярэднія словы-сімвалы, так і гэтае выступае ў пераносным значэнні. Казак — гэта каханы хлопец, але адначасова з'яўляецца ён тым чалавекам, які прывык да вольнага і шумнага жыцця. Паяўляецца ён пераважна ў песнях гумарыстычнага характару:

Там пуд гаём, гаём,
Гаём зэлёнэнькім,
Там орала дэвчынонька
Воліком чорнэнькім.

Орала, орала,
Нэ вміела ораті
Нанімала козачэнька
На скрыпочці граті.

Козачэнько грае,
Очкамі моргае,
А чорт його батька знае,
Чого вуон моргае?..

(Мокрае)

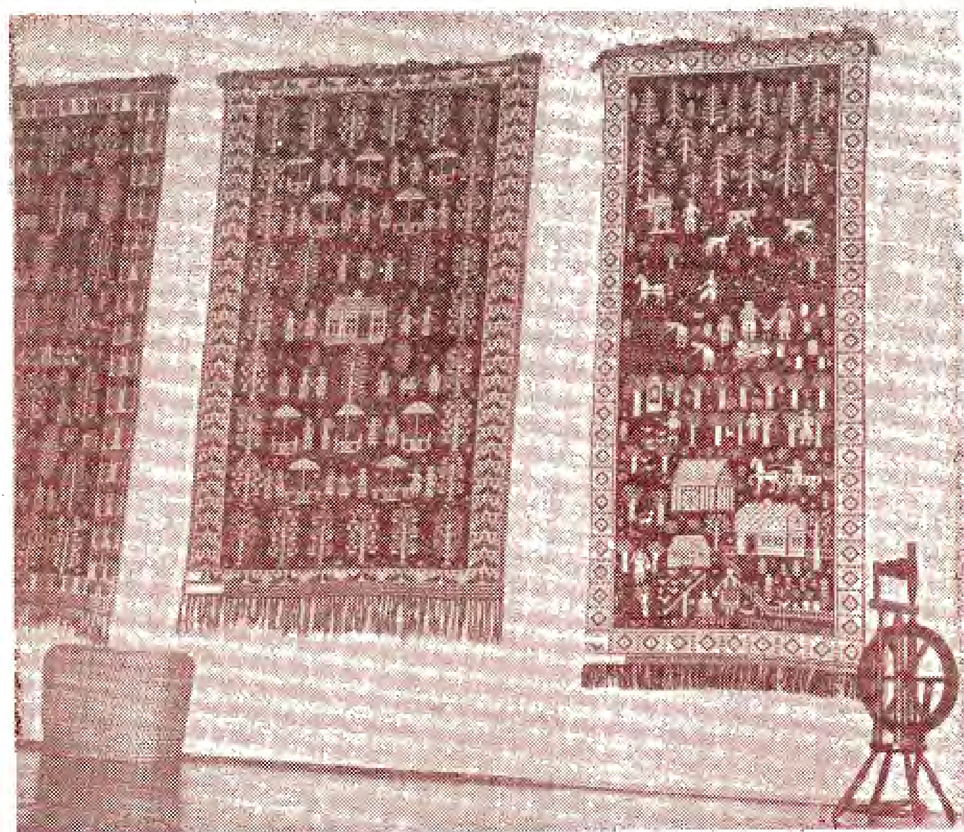
або сумнага:

...Дурна дівчына,
шчэй бэз розуму
По козакові плачэ.
Ой я нэ плачу,
Самі слёзы льюцця
Што од мілого
Лістоньку нэма
Чом воны нэ шлюцця?

(Мокрае)

Словы-сімвалы мелі ў песнях вялікае значэнне. І ўводзіліся яны з той мэтай, каб узмацняць настрой і надаваць вобразнасць перажываннем.

Янка Леанчук,
Міхась Шаховіч

Дываны падвойныя: справа: Галіны Фіёлак з Венграва, Бернарды Росць з Шаціла ўкі гм. Карыцін, фрагмент дывана Мар'яны Дзешка, Гурны Сток, гм. Ясяноўка. *Фота М. Гайдука.*

Наша галерэя

Мікалай Грыгарчук. Жывапіс. „Зіма". 1978 год.
Фота М. Гайдука.

Беларуская літаратура — Аляксандр Баршчэўскі

НАШАНІЎСКАЯ ПАРА

ЯКУБ КОЛАС — ЧАСТКА LVI

Другой асаблівасцю коласаўскага гумару з'яўляецца камізм характараў. Гэты тып камізму засноўваецца на розных смешных ці паталагічных рысах чалавечага характару. Выдатны польскі даследчык літаратурнага камізму Быстронь піша:

„Cechą podstawową komizmu charakterów jest związanie pomysłów komicznych z człowiekiem jako całością".

Гэта значыць, што ў чалавечым характары, паводзінах праяўляюцца такія рысы, якія не змяшчаюцца ў паняцці „нармальны чалавек". Зразумела, што паняцце „нармальны чалавек" мае адносны характар. Адна і тая ж рыса ці схільнасць для адных здаецца нармальнай, а для іншых ненармальнай. Аднак да камічных належаць людзі, якія адзначаюцца крайняй скупасцю, сварлівасцю, гаварлівасцю, зазнайствам і т.п.

У творчасці Коласа сустракаем даволі вялікую галерэю постацей, характары якіх можам залічыць да камічных. Да такіх належаць многія „героі" з алкагольнымі схільнасцямі. Напрыклад, герой апавядання „Так і трэба ашуканцу" безупынна марыць аб тым, дзе мог бы напіцца. Схільнасць да п'янства не з'яўляецца рысай прыроджанай. Аднак у многіх людзей становіцца яна як бы неадлучнай, арганічнай асаблівасцю характару. У апавяданні „Дзённік папа Жылокі" маем дачыненне з постаццю, якая не можа абыйсціся без гульні ў карты. Такім чынам карцёжны азарт становіцца рысай характару гэтага героя.

У аповесці „На ростанях" выступае дзячок Пацяпоўскі. Асноўнай рысай гэтага чалавека з'яўляецца прымітыўная рэлігійнасць.

Зразумела, што гэта толькі некаторыя з прыкладаў, ілюструючых галерэю камічных характараў.

Некаторыя з тэарэтыкаў для абазначэння камічных характараў уводзяць тэрмін „камічныя партрэты". Трэба аднак падкрэсліць, што гэты тэрмін у меншай ступені падыходзіць да камізму чалавечага нутра, камізму душы, а ў большай ступені падыходзіць да камізму знешняга выгляду чалавека. Многія пісьменнікі, асабліва Чэхаў або Гогаль, вельмі ўмела выкарыстоўвалі ў сваіх камічных творах смешнае ў выглядзе чалавека. Напрыклад, Гогаль у апавяданні „Як пасварыўся Іван Іванавіч з Іванам Нікіфаравічам" вельмі, здавалася б сціплым, але як жа аб'ёмістым спосабам характарызуе выгляд сваіх герояў. Пісьменнік гаворыць, што форма галавы аднаго героя напамінала рэдзьку хвастом уніз, а галава другога была падобна на рэдзьку хвастом уверх.

У творчасці Коласа таксама не мала ўдалых характарыстык камічных партрэтаў. Беларускі пісьменнік дасканала заўважыў тое, што смешнае ў знешнім выглядзе чалавека і тое, што смешнае ў яго псіхіцы. Якраз на гэтым і засноўваў свае камічныя апавяданні, якія ўвайшлі ў скарбніцу беларускага гумару.

ЗДАБЫТКІ ГМІНЫ

У Крынкаўскай гміне 38 вёсак. Займае яна плошчу ў 191 квадратны кіламетр. Сельскагаспадарчых угоддзяў тут 12065 гектараў (34,5% усёй плошчы гміны), з гэтага ва ўладанні індывідуальных гаспадароў 5527 гектараў. Цяпер сярэдняя велічыня індывідуальнай гаспадаркі дасягае 6,8 га. ПГР у Крынках займае плошчу ў звыш 6300 га, у тым ліку сельскагаспадарчых угоддзяў 4414 га (26,6% агульнай плошчы гміны). Паказчык банітацыі глебы 0,74.

Зялёныя ўгоддзі займаюць 18,4% усіх сельскагаспадарчых угоддзяў. У апошнія два гады меліяравалі і загаспадарылі 765 га сенажацяў і пасбішч на аб'екце „Нетупа".

Зараз пад пасевы прадназначаецца 3780 га (у 1977 годзе было іх больш — 4170 га). У 1979 годзе праведзена сцаленне зямельных угоддзяў у Паўднёвым Востраве. У 1980-1981 гадах будзе сцаленне іх у Плебанове і Лешчанах. Чатыры асноўныя збожжавыя культуры займаюць 2367 га і бульба — 750 га. Цяпер у Крынкаўскай гміне на 1 гектар сельскагаспадарчых угоддзяў прымяняецца каля 147 кілаграмаў НПК у чыстым рэчыве (для параўнання ў 1977 годзе прымянялася 125 кг НПК на 1 га). Аднак гэтая колькасць мінеральных угнаенняў ніжэй сярэдняй ваяводскай і краёвай. Для павелічэння кармавых рэсурсаў земляробы пачалі сеяць больш кукурузы, люцэрны, канюшыны і буракоў „Паліпастаў", а таксама падсевак. Апрача таго, больш рацыянальна выкарыстоўваюць зялёныя ўгоддзі і прымяняюць сучасныя метады кансервавання кармоў. Сёлета нарыхтавалі каля 800 тон кішонак. У 1979 годзе мелі ўраджай чатырох асноўных збожжавых культур у сярэднім 12 цэнтнераў з 1 га (у 1978 годзе 22,5 ц/га) і бульбы — 240 ц/га (у 1978 годзе сабралі яе 220 ц/га). Сена дало ўраджай у сярэднім 80 цэнтнераў з 1 га зялёных угоддзяў. Дзяржаве земляробы прадалі сёлета 1443 тоны бульбы і гэтым самым выканалі план продажу.

У гадах 1978 і 1979 сяляне купілі 20 трактараў, 7 снопавязалак і 14 бульбакапалак. Купілі яны і 127 га зямлі ПФЗ. 241 чалавек атрымаў званне кваліфікаванага гаспадара. У філіяле вечаровага сельскагаспадарчага тэхнікума займаецца зараз 47 асоб.

У гміне існуе шэсць спецыялістычных гаспадарак і адзін вытворчы сялянскі калектыў.

У гміне Крынкі ў 1979 годзе перадалі ў карыстанне клуб прэсы і кніжкі ў Крынках і святліцу ў Ласінянах, адрамантавалі школу ў Гуранах і распачалі рамонт школы ў Юраўлянах. У бягучым годзе адноўлена будзе зборная гмінная школа ў Крынках.

У 1980 годзе ў Крынках будзе перабудавана вуліца Пагулянка (дагэтуль выасфальтавалі Сакольскую і Гродзенскую). Будзе перабудавана пажарная раміза ў Паўднёвым Востраве. У 1980-1981 гадах будзе закончана пабудова асфальтаванай дарогі з Крынак у Крушыняны, з Крынак у Гураны і з Крушыняна ў Шацілы. У Крынках плануюць пабудаваць водаправодную сетку і гандлёвы павільён. Для патрэб завода газіраваных напіткаў будзе пабудаваны магазін гатовых вырабаў коштам 6,5 млн. злотых. Яшчэ плануюць разбудову пякарні коштам 4,5 млн. злотых. У гэтыя ж бліжэйшыя гады плануюць мадэрнізацыю гарбарні шляхам абмену машыннага парку.

Найлепшых прадукцыйных поспехаў дабіваюцца гарбарня (яна выпускае прадукцыю на суму 212 млн. злотых у год), абутковая фабрыка (гадавая вартасць яе прадукцыі акрэсліваецца сумай 1,2 млн. злотых), завод ахаладжальных напіткаў, мясны завод і пякарня. Усе яны даюць валавую прадукцыю на суму 239 мільёнаў злотых.

Я. Целушэцкі

(Працяг са стар. 2)

прынёс у наша выдавецтва аповесць „Жанчына сярод мужчын" — іменна пра жанчын у нашыя часы навукова-тэхнічнай рэвалюцыі ў Беларусі. Віктар Карамазаў у рамане „Пушча" піша пра беларускі лес і людзей, якія звязалі з ім сваю працу і жыццё. А Міхась Герчык у кнізе „Навучыся танцаваць" уваходзіць у жыццё сучаснай нашай моладзі.

— А што ў вас самога, Васіль Фёдаравіч, на варштаце?

— Нядаўна закончыў я працу над ваенным раманам „Вартанне ў агонь" пра марскія дэсанты ў найцяжэйшы год вайны, бо ў 1941 годзе, на далёкім і суровым Запаляр'і, дзе мне самому давялося ваяваць. Вайна для мяне незабыўная. Я яшчэ нашу ў вачах маіх таварышаў, што тады загінулі. Яны мяне абавязваюць пісаць пра іх. Да сваёй кнігі

„І я нашу ў вачах маіх..."

я ўзяў эпіграфам выказванне А. Мальро: „О, перамога, будзь заўсёды з тымі, хто вайну ўсю пройдзе, вайну ненавідзячы". Я падпісваюся пад гэтымі словамі ўсёй маёй кнігай. Выйдзе яна ў „Воениздате" на рускай мове. Цяпер працую над аповесцю для моладзі. Магчыма, што дам ёй загаловак „Я прынёс радасць". Узаемаадносіны дзяўчат і юнакоў, першае каханне, сямейныя праблемы, узаемаадносіны дзяцей і бацькоў — гэта асноўныя яе праблемы. Пішу гэты твор, а ўжо жыву новым раманам пра маральнае сутыкненне двух супрацьлеглых сусветаў: прыстасаванца і чэснага чалавека. Планую, што пачнецца гэты раман перад вайной, а закончыцца сённяшнімі днямі.

Наша размова суцішылася, а нашы вочы доўга яшчэ блукалі па каляровай мінскай панараме.

Мікалай Гайдук
Фота аўтара

„БЕЛАРУСКІ КАЛЯНДАР" НА 1980 г.

Выйшаў з друку „Беларускі каляндар" на 1980 год. У ім багатая каляндарная частка і цікавыя публікацыі вядомых аўтараў. Між іншым, пішуць:

А. Барвіюк аб Польшчы сямідзесятых гадоў,
Б. Рудчык аб Гайнаўскай гміне,
М. Шаховіч аб Бельскім белліцэі,
А. Бергман аб Сымоне Раку-Міхайлоўскім,
П. Ластаўка аб Асветным таварыстве беларусаў у даваеннай Варшаве,
Ю. Туронак аб Гальяшу Леўчыку,
В. Швед аб Пятру Сергіевічу.
У календары таксама знойдзеце падборку беларускіх народных песень у апрацоўцы Станіслава Казуры, вершы Алеся Барскага і традыцыйныя рубрыкі.

Цана календара 20 зл. Набыць яго можна ў ГП БГКТ і ў „Ніве", у клубах БГКТ: у Бельску (Дом культуры), у Гайнаўцы (Вызвалення 6), у Варшаве (Сенатарская 8), у Гданьску (Длугі Тарг 8-10), у беларускіх ліцэях і гмінных школах, у якіх навучаецца беларуская мова.

Каляндар можна набыць таксама за паштовым залічэннем. У гэтым выпадку пішыце па адрасу: Zarząd Główny BTSK, Białystok, ul. Warszawska 11.

У нашай метраполіі. Беласток, Рынак Касцюшкі. Побач стаяць аж тры помнікі старадаўнасці. Злева направа: гетманская „раміза" (цяпер Ваяводскі архіў), будынак з другой паловы XVIII ст., рэканструяваны ў 1955 г.; гетманскі прытулак (пры Браніцкім называўся бальніцай), пабудаваны ў 1768 г., цяпер — кіно „Тон"; парафіяльны касцёл: складаецца ён з двух спалучаных будынкаў: белы — старэйшы, пабудаваны ў 1617 г. Фота: С. Рыбі.

(Працяг са стар. 1)

Для вычароўвання казачных светаў

новым тэатры (значыць амаль штодзённа) і 110 выязных у іншыя мясцовасці. Кожная п'еса будзе ставіцца каля 100 разоў. Меншая колькасць выязных пастановак у параўнанні з пастаноўкамі ва ўласным будынку тэатра тлумачыцца вельмі проста: трэба рабіць усё, каб дзеці з усяе Беласточчыны і суседніх ваяводстваў маглі пабываць у праўдзівым сваім тэатры і ўбачыць п'есу там, дзе яна раскрые ўсё сваё характэство. Дапаможа гэтаму „Орбіс", які ўжо заключыў спецыяльны дагавор пра давоз гледачоў з захаваннем самых лепшых умоваў і бяспекі.

Пра багацце, разнастайнасць рэпертуару і высокае выканаўчае майстэрства няма што непакоіцца. Беластоцкі лялечны тэатр, як вядома, належыць да самых лепшых тэатраў Еўропы. А паказаная ў дзень яго адкрыцця п'еса Э. Брыля „Салавейка" з музыкай Л. Жухоўскага і сцэнаграфіяй В. Юркоўскага, у рэжысуры Т. Яворскага поўнасцю пацвярджае гэтую вельмі высокую ацэнку.

Новы тэатр будзе выконваць таксама вельмі важнае заданне ў падрыхтоўцы да будучай працы студэнтаў беластоцкага лялечнага аддзялення Варшаўскай вышэйшай тэатральнай школы. Яго адкрыццё будзе садзейнічаць таму, што ў Беластоку, магчыма неўзабаве, будзе адкрыта яшчэ адно аддзяленне гэтай жа школы — рэжысёрскае.

Дырэктар тэатра К. Рау, калі дзякаваў за новы аб'ект уладам, грамадству, будаўнікам, меў усе падставы запэўніць, што беластоцкія лялечнікі гэтыя вялікі давер апраўдаюць, сплоцяць салідная творчая працай.

Тэкст і фота **М. Г.**

(Працяг са стар. 1)

Куратнік за сем мільёнаў

гэтым велізарным куратніку, калі некалькі тысяч штук курэй адначасова ўзнімуць бойку. Толькі ад іх крыку памерці можна. А тут заданне курэй зусім іншае: яны маюць есці і зносіць яечкі, як найбольш яечак. Дык разумею засцярогі **Язэпа Пызоўскага,** які паясняе мне гэтыя складаныя праблемы прамысловай гадоўлі курэй. Гэта ён заахвоціў сваіх сяброў да супольнай пабудовы гэтага куратніка. Кажа, што 18 гадоў і тры месяцы працаваў краўцом у Сямяцічах. Доўгі час кіраваў кравецкім прадпрыемствам. Адначасова разам з сям'ёй гаспадарыў у Слохах. Мар'ян Рачынскі, Язэп Дубенка і Люцыян Харлоўскі — усе яны з Сямяціч — далучыліся да яго. Кожны з іх недзе працаваў і таксама, як Пызоўскі, кожны араў яшчэ свае загоны.

— Разам у нас, — гаворыць Мар'ян Рачынскі, — звыш 23 гектараў зямельных угоддзяў.

✲

Куры — жаночая справа. Так у нас завялося даўным-даўно. Дзесяць, дваццаць нясушак, часам нейкіх пяцьдзесят, а ўжо рэдка сто штук курэй у гаспадыні, каб хапіла на ўласныя патрэбы, ды яшчэ асталося і дзецям у горадзе. А тут — 14 тысяч, ды месца знойдзецца для 25 тысяч штук гэтых птушак.

Першым у Сямяціцкай гміне быў Казімір Велягурскі. За яго прыкладам пайшлі Ян Дрывульскі і Станіслаў Лешчак. Цяпер курыную ферму будуюць Мікалай Саўчук, Казімір Петшак і Казімір Семянчук.

— Мы ездзілі да гэтых першых. Ужо вопытных гадоўцаў курэй, паўзіраліся што і як, — кажа Язэп Пызоўскі. — Глядзелі, лічылі і выходзіла, што гэта цалкам нядрэнная справа.

— Калі ўсё ідзе добра, — дакінуў Дубенка.

— А да таго заахвочвалі нас мясцовыя ўлады, — папоўніў Мар'ян Рачынскі. — Ян Тэрлікоўскі, значыць начальнік Сямяціцкай гміны, і яго намеснік — Леакадзія Муха. І ў гмінным камітэце партыі гаварылі, каб браць пазыку, будаваць ферму і разводзіць курэй.

Беластоцкае прадпрыемства птушынай вытворчасці таксама выказала жывое зацікаўленне планамі гэтых людзей. Банк згадзіўся даць ім пазыку: **6 мільёнаў 800 тысяч злотых.**

— І не пабаяліся вы браць ад дзяржавы амаль 7 мільёнаў злотых? То ж прыдзецца вам іх звярнуць, — гавару.

— Столькі нам трэба было, каб пабудаваць гэты куратнік, — спакойна кажа Мар'ян Рачынскі.

— А калі ўсё добра пойдзе, — дабаўляе Язэп Пызоўскі, — дык праз пяць гадоў, калі сістэматычна будзем выконваць наложаныя на нас планы прадукцыі, **дзяржава даруе нам 45 працэнтаў пазыкі.**

Так, гэта праўда, проста такія прывілеі маюць усе спецыялістычныя сялянскія суполкі, якія пастаўляюць высокатаварную прадукцыю, якія патрапілі разумна выкарыстаць дзяржаўныя грошы. **Не цяжка палічыць, што 45 працэнтаў ад амаль 7 мільёнаў, гэта больш чым 3 мільёны злотых.**

✲

Толькі, каб усё ішло добра. А тут...

— А што там гаварыць! — махае рукой Язэп Пызоўскі.

Сапраўды, не так лёгка сядзець ім на гэтых яйках, як звонку здаецца. І не толькі адзін смурод перашкаджае. Рас-

ХТО ВІНАВАТЫ?

Ну і пагода, сабакі не выганіш. Іду, аблеплены снегам, і што бачу? Карпаву Гапку з клуначкам.

— Куды вы, цётачка?

— Выязджаю, — адказала.

— Куды выязджаеце? Здурнелі? У такую пагоду ?

— А, еду ў Кракаў, да дачкі.

— Цётачка, то ж пекла на двары.

— Не, даражэнькі. У мяне ў хаце пекла.

— А чаму ж гэта?

Ад цікавасці мяне аж распірае. Забыў пра мароз і завіруху.

— Хадзем бліжэй хаты, — кажа Гапка. — Я табе ўсё раскажу.

— Было гэта, — пачала яна, — у чацвер, як на вуліцы выключылі святло. На вуліцы цёмна, заблудзіцца можна. А з Карпам жылі мы згодна. Выдалі дачку, ажанілі сына. Здавалася, толькі жыць! А дзе там! Нячыстая пасялілася ў хату.

І Гапка залілася слязамі.

— Ну, а што ж здарылася? — пытаю.

— Бяда, — гаворыць, хліпаючы. — Як перасталі асвятляць вуліцу, зрабілася цёмна. І снег не памагае. І вось у чацвер вечарам улазіць у хату Піліп. Гэты п'яніца. Пэўна вярнуўся з кірмашу, з Бельска. П'янюсенькі, чуць стаіць. Слепакі вылупіў, цэлы ў снезе. Крычыць валацуга: распранай мяне, карова старая.

— Я табе дам карову, — кажу. — Пайшоў вон!

Ён нічога, упаў на мой ложак, як нежывы. Храпе, звер. Шкада мне яго стала. Гэта ж сусед. Здзерла паліто і боты, каб не запэцкаў пасцелі. Прыкрыла коцам. Сама прылягла на Карпаў ложак. Калі Карп вярнуўся з лесу, не памятаю. Памятаю, як цягнуў мяне з ложка за косы. Біў. Абзываў. Слова прамовіць не даў. Піліпа вывалак з хаты проста ў снег... Выганяе мяне да Піліпа. Яго праўда і ўсё. Заве валацугай. А я Богу душу вінавата. Прыходзіў Піліп, перапрашаў, тлумачыў. Не слухае. Шалёны стаў. Забіць абяцае. Як мне тут жыць?

А слёзы ляцяць, як гарох.

— Паеду да дачкі. Мо забуду. Пажыву ў яе, наймуся ў нянькі.

— А куды ж вы дойдзеце ў такую завіруху?!

— Што ж мне рабіць? Мне тут не месца.

І пайшла.

„Божа ж мой, куды ж яна дойдзе?"

Знайшлі яе, засыпаную снегам, кіламетр ад прыпынка. У гэтай віюзе, дзе найбольш снегу. Загінула жанчына. А хто вінаваты? Эканомія святла? Гарэлка? Цяжкая зіма? А мо Карп?

Грыша Мароз

У кнігарні імпартных выданняў у Беластоку можна набыць наступныя кнігі на беларускай мове або прысвечаныя беларускай праблематыцы:

В ы т о к і, 1978, стар. 160, цана 14 зл. Зборнік нарысаў пра рабочых калектыў Мінскага станкабудаўнічага завода. Плён сяброўства літаратараў з рабочым класам.

Мележ І., З а в е і, с н е ж а н ь, 1978, стар. 240, цана 18 зл.

Раман, у якім знайшлі адлюстраванне праблемы, што хвалююць цяперашняе асяроддзе беларускай інтэлігенцыі. Вяртанні ўспамінамі да падзей апошняй вайны і пасляваенных гадоў паглыбляюць і заваострваюць паасобныя вобразы, пытанні, справы. Твор гэты ўваходзіць у вялікі цыкл Мележа „Палескае хроніка".

Быков В., А л ь п и й с к а я б а л л а д а. С о т н и к о в, 1978, стар. 288, цана 12 зл.

У перакладзе на рускую мову дзве папулярныя аповесці вядучага цяперашняга беларускага празаіка і яго артыкул „Колокола Хатыни".

Лынькоў М., Л і т а р а т у р а і ж ы ц ц ё, 1978, стар. 512, цана 22 зл.

Зборнік, у які ўвайшла частка нарысаў і артыкулаў вядомага пісьменніка і грамадскага дзеяча пра розныя з'явы і факты з літаратурнага і грамадскага жыцця Савецкай Беларусі і СССР.

Полуян В. А., Р е в о л ю ц и о н н о-д е м о к р а т и ч е с к о е д в и ж е н и е в З а п а д н о й Б е л о р у с с и и, 1978, стар. 360, цана 42 зл.

Абшырная манаграфія беларускага гісторыка пра розныя формы рэвалюцыйнага руху ў былой Заходняй Беларусі: КПЗБ, Грамаду, Змаганне, ТБШ і іншыя. Падаецца таксама факты з тадышняй Беласточчыны.

Бас І., Л і т а р а т у р а з н а ў ч ы я э ц ю д ы, 1977, стар. 224, цана 11 зл. 60 гр.

Зборнік нарысаў беларускага гісторыка літаратуры пра малавядомыя постаці і факты з мінулага беларускай пісьменнасці, рэвалюцыйнага беларускага руху, пра „сяўцоў у родных слоў сяўбе".

Кнігарня высылае кнігі за паштовым заліччэннем. Запатрабаванні накіроўвайце па адрасу: „Dom Książki" 15-089 Białystok, ul Kilińskiego 10.

(мг)

ЦІ ВЕДАЕЦЕ, ШТО...

... у Заблудаўскай гміне ў гадоўлі свіней першынствуюць вёскі Фальваркі Малыя, Галіцкія, Рэпнікі і Цялушкі і ў гадоўлі быдла — Давідавічы, Гнецюкі, Каўпакі і Фальваркі Малыя.

... у Заблудаўскай гміне найбольш мінеральных угнаенняў прымяняюць хлебаробы з Рэпнікаў, Давідавічаў і Лубнікаў.

... у Заблудаўскай гміне землярobы загаспадарылі 820 гектараў ПФЗ (зараз тут яго 1650 га).

... ў Заблудаўскай гміне існуе 4 вытворчыя сялянскія калектывы, у тым ліку 2 жывёлагадоўчыя і 68 спецыялістычных гаспадарак, у тым ліку 60 жывёлагадоўчых.

... у Заблудаўскай гміне дзейнічае 39 гурткоў вясковых гаспадынь, якія аб'ядноўваюць 1066 асоб.

... у Заблудаўскай гміне будзе кожны год арганізоўвацца святкаванне Дзён Заблудава.

ФАЛЬКЛОР

ВЯСНЯНКА

А ў полю верба, пад ею вада,
там стаяла, воду брала дзеўчына мая,
там стаяла, воду брала дзеўчына мая.
— Дзеўчына мая, напой мне каня!
— Ні напое, сэрцэ мое, ні жана твая,
ні напое, сэрцэ мое, ні жана твая.
— Хоця ж ні жана, але сэрдэнько,
дай жэ, дай жэ коню вады хоць вядэрэнько,
дай жэ, дай жэ коню вады хоць вядэрэнько.
Конь вады ні п'е, капытамі б'е —
строньсе, строньсе, дзеўчынанька, бо он це заб'е,
строньсе, строньсе, дзеўчынанька, бо он це заб'е.
— Хоця ж замежы, але ні ўдожы —
злоты персцень, права ронька — он мне оброні,
злоты персцень, права ронька — он мне оброні.

Ад Яніны Радуха, 1923 г. нарадж., в. Бянёўцы гм. Новы Двор, зап. 18 ліпеня 1979 г. Мікалай Гайдук, мелодыю расшыфравала Людміла Панько.

У. Дваракоўскаму

УСТУПНАЕ СЛОВА

Замілаванне да паэзіі я ніколі не меў. Захапілі мяне толькі выдатныя творы, а не „бараболя" белавежцаў. Да крытыкі штурхнуў мяне В. Швед сваім артыкулам-справаздачай у календары з 1978 года. Старшыня літаб'яднання выявіў, што Яша Бурш, прадстаўлены аўтарам як вораг рыфмы і граматычнай папраўнасці слова, выклікае зацікаўленне толькі сярод ліцэістаў. Не выявіў аднак старшыня, што выклікала ў вучняў такое зацікаўленне Буршам. А гэта важна. Для вялікай масы любіцеляў паэзіі важна, каб яна была прывабнай, мілагучнай, вобразнай, усхваляванай і зразумелай. Гэтага ўсяго ў Яшы Бурша не хапае. Немагчыма, каб уся сучасная моладзь была пазбаўлена прыродных чалавеку пачуццяў хараства. А калі так (і толькі так!), то Буршам зацікавілася толькі тая частка моладзі, якая да паэзіі ставіцца лёгкадумна, не разумее яе значэння, прыцягвае яе прымітыў вершаскладання і адсутнасць граматычных нормаў. Яна бачыць у гэтым магчымасць увайсці ў паэтычны свет без намагання, не напінаючыся, не варухнуўшы мазгамі.

І сталі расці „таленты", як бэткі па цёплым даждыжы. Усё гэта наводзіць чытача на думку, што наш Парнас, як пойдзе далей такім тэмпам, дык гладка ў кароткі час вырасце ў небывалую літаратуру, а бібліятэкі Беласточчыны затрашчаць ад яго пладоў. Я веру ў гэта, бо не бачу ніякіх перашкод у такім развіцці падзей. Але веру і ў тое, што „нетыкальная" творчасць абміне народ, што зацікавіцца ёю толькі кніжная моль.

Гэтую сваю сумную думку я ўжо няраз дакументаваў. Крыўдна стала. Народ маўчаў. Трымаўся сваёй мудрасці: не ў сваё дзела носа не сунь. І так усё быллём зарасло б, каб не я. Насуперак традыцыйнай мудрасці, адзін „ёлупень" не змаўчаў, зрабіў агляд сучасных вершаў. Працуўнікаў як бы і не было. Маўчалі, падпаўшыя пад маю крытыку аўтары, як бы гэта іх не тычылася. Гэтае разважнае маўчанне можна вытлумачыць спадчыннасцю — наша высокаадукаваная таленавітая моладзь, заняўшы належнае месца ў нашым Парнасе, не пазбаўлена (пакуль што) народнай мудрасці. А адносіны старэйшага пакалення, заснавальнікаў нашага Парнаса, на жаль, непарушныя з адценнем няскрытай пагарды. Пагарда вылілася ў натацыі „Дзядзьку Квасу" У. Дваракоўскага („Ніва", 1 X 1978), які не церпіць крытыкі нашага Парнаса.

Сваёй бесшабашнасцю яго натацыя нагадвае ліст казацкай вольніцы ненавіснаму турэцкаму султану. Але аб гэтым наступным разам.

Дзядзька Квас

пачалі яны прадукцыю восенню 1978 года, дакладна 22 лістапада прывезлі ім куранят, а праз месяц — памятны ўдар суровай зімы. Адлучылі электраэнергію, электрычныя квактухі перасталі грэць куранят, яны мерзлі. Замоўкла вадакачка. А тут у дзень трэба нейкіх 10 тысяч літраў вады. Паспрабуй насіць уручную!

— Калі па радыё падаюць высокую ступень падачы электраэнергіі, — гавораць яны, — дык сэрца ў нас замірае. Вядома, што адключаюць ток і прыдзецца нейкіх сто штук мёртвых курэй выкінуць у яму. Проста задзяўбуць адна другую.

— А на дабавак, — дакідае яшчэ Мар'ян Рачынскі, — шмат чаго нам не хапае, асабліва розных кармавых вітамін.

— І прамысловая сумесь, якую пастаўляюць нам з Ломжы, вельмі слабая. Ад яе куры дрэнна нясуцца, — скардзіцца Люцыян Харлоўскі.

*

А ўсё ж, калі запытаў я іх, ці, ведаючы ўсе гэтыя цяжкасці, захацелі б яны пачынаць цяпер усё яшчэ раз, адказ быў згодны: **так.**

Віктар Рудчык

ГМІННЫЯ НАВІНЫ

З ЖЫЦЦЯ ПАРТЫЙЦАЎ

На працягу двух апошніх гадоў у Гарадоцкай гміне ў рады партыі ўступіла 61 асоба, у тым ліку 44 перадавыя рабочыя і сяляне. Цяпер гмінная партыйная арганізацыя налічвае 650 членаў і кандыдатаў, аб'яднаных у 23 вясковых пярвічных партыйных арганізацыях (ПОП) і 19 цэхавых. Найактыўнейшымі з'яўляюцца ПОП у цэнтралі нафтавых прадуктаў (ЦПН) у Валілах, ГС, зборнай гміннай школе, на прадпрыемстве лясной прадукцыі — усе яны ў Гарадку ды ў вёсцы Калодна, а таксама цэхавы камітэт на прадпрыемстве трыкатажнай прамысловасці „Каро" ў Гарадку (тут партыйная арганізацыя налічвае 108 чалавек). Значна павялічылася колькасць партыйцаў у сельскагаспадарчых прадукцыйных спулдзельнях (РСП) у Лужанах і ў Зубрах ды на сельскагаспадарчым прадпрыемстве ў Валілах.

У Гарадоцкай гміне кожны год партыйную вучобу праходзіць 940 партыйных і беспартыйных. Апрача таго, 40 чалавек удзельнічае ў занятках ВУМЛ.

(яц)

БУТ У АГНІ

Калі дзядзька Міхась і цётка Люба, гэтыя Млынарчукі, што жывуць у Турне Малой, расказалі мне ўсё, што ведалі пра байца Пятра Плаксея, мы супольна пачалі ўспамінаць усе іншыя падзеі з гэтых дзён чэрвеня 1941 года, калі над Бугам бушаваў агонь вайны.

— То нас усіх, значыць хлопцаў і мужыкоў, — расказвае селянін, — сабралі з Турны Вялікай і Малой, з Вулькі Надбужнай, Клекатова, са Слохаў... усіх, хто папаўся ім пад рукі і пагналі найперш на могільнік, які знаходзіцца на скрыжаванні дарог, каля Кашаркі, дзе цяпер пабудавалі рэстаран „Кміціц". Пагналі на расстрэл. Мы ўжо развіталіся з жыццём, але гітлераўцы штосьці пашваргаталі між сабой і пагналі нас у бок станцыі Сямяцічы. Тады прыехаў на матацыкле нейкі немец, спыніў афіцэра, што камандаваў карнікамі, зноў штосьці яму сказаў і зноў нас павярнулі назад, у Турну Вялікую...

Спыняю ў гэтым месцы расказ селяніна. Лёс заложнікаў з Турны Вялікай нам ужо вядомы. Іх астаткова ўсё ж загналі ў даўнейшую смалярню на станцыі Сямяцічы, дзе трымалі без вады і яды.

Што там бачыў Міхась Млынарчук?

— Пра Плаксея я ўжо вам гаварыў, што бачыў яго там сярод ваеннапалонных, — кажа ён. — І яшчэ аднаго салдата, якога раней ведаў, бачыў я там за дротам у сямяцічкай смалярні, толькі прозвішча яго ўжо не памятаю. А з ім яшчэ было чалавек можа дзесяць або і больш... Бачылі мы, як іх немцы гналі. Былі змучаныя, абдзёртыя, засмоленыя... Без зброі і не падпаясаныя дзягамі... Толькі адзін лейтэнант сярод іх знаходзіўся ў поўнай форме, праўда, таксама без зброі, але падпаясаны, у чыстым мундзіры, нават са звёздачкай на пілотцы, з кубікамі на каўнерыку. Адкуль ён такі там узяўся? Аж мы ўсе дзівавіліся...

— Можа нямецкі шпіён? — здагадвалася цётка Люба.

— А чорт яго ведае, — кажа дзядзька Міхась. — Можа і шпіён. Кажуць людзі, што шмат іх тут гітлераўцы пасылалі яшчэ на дзень перад напасцем на Саветаў.

І гэта поўнасцю магчыма. Успаміны аб

(Працяг на стар. 6)

Дарагое Сэрцайка, доўга я рыхтавалася да сільвестровага балю. Гэта мой першы баль. Разам нас было восем асоб. Я знала толькі адну пару. Але ішла смела, я ж са сваім хлопцам. Сустрэліся і пазнаёміліся ў зале. Распачалася забава. Я са сваім хлопцам хаджу амаль год і ніколі не заўважала, каб цікавіўся іншымі дзяўчатамі, а тут я гэта ўбачыла. Усе былі вясёлыя, а я не магла перанесці, што мой Мірэк, пратанцаваўшы са мной першы танец, потым танцаваў з іншымі. І ўвогуле са мной танцаваў можа разоў пяць. Я не сядзела, мяне бралі танцаваць іншыя хлопцы. А я ўсё спазірала на Мірка. З мусу ўсміхалася, а ў сярэдзіне ўсё бурліла са злосці. Дадому вярталіся ранічай цэлай кампаніяй. Праводзілі ўсіх па чарзе. І мяне правялі. Я думала, што Мірэк пойдзе са мной, а ён пайшоў далей, праводзіць іншых. Да мяне прыйшоў пасля абеда. Увайшоў вясёлы і ўжо ад парога расказваў свае ўражанні з балю. І вельмі здзівіўся, што я маю да яго прэтэнзіі. Я яму тлумачыла, а ён нічога, толькі смяяўся і паводзіў сябе так, быццам быў невінаваты. А я пасля гэтага балю не магу быць мілай і вясёлай. Я ж верыла яму і была пэўна за яго. А тут на балі ўбачыла, які ён. Вельмі мучыць мяне гэта.

Аліна з Беластока

Аліна! Не бачу тут нічога дрэннага ў паводзінах Мірка. На балі павінны гуляць усе разам, каб было можна добра павесяліцца. Што ж гэта быў бы за баль, каб кожны хлопец танцаваў толькі са сваёй дзяўчынай? Твая памылка можа ад таго, што ты першы раз была на балі. А мо ты празмерна зайздросная. Тады змагайся з гэтым. Бо гэта вельмі шкоднае і каханню і сямейнаму жыццю.

Кансультацыя юрыста

ПЫТАННЕ: У 1978 годзе П. прадаў дзялянку зямлі Л. Умову яны спісалі самі. Л. заараў дзялянку і засеяў жытам. Пасля гэтага П. даведаўся, што гэткая продаж забаронена і што гмінная ўправа можа нават забраць дзялянку за палавіну дзяржаўнай цаны. Вясной 1979 года П. адараў жыта і пасеяў ярае збожжа. На патрабаванне Л. суд загадаў, каб П. вярнуў яму дзялянку. Аднак усведамляючы, што ён не з'яўляецца ўласнікам, Л. не звяртаўся да судовага выканаўцы з патрабаваннем выканання рашэння суда. Ён хоча, каб П. заплаціў кампенсацыю за шкоду, якая ўзнікла праз заараннe жыта. Якой кампенсацыі можа ён патрабаваць?

АДКАЗ: Умова куплі-продажу, заключаная паміж Л. і П., з'яўляецца няважнай, а нават забароненай законам. Аднак пакольki П. аддаў Л. дзялянку, не меў ён права самавольна адабраць яе і засеяць ярыну. Таму суд загадаў П., каб ён вярнуў Л. дзялянку. Калі б пасля гэтага П. звярнуўся ў суд з патрабаваннем прымусовага высялення Л. з дзялянкі, то справу выйграў бы. Таму правільна зрабіў Л., што не скіраваў да выканання карыснага для сябе рашэння. Фактам аднак з'яўляецца, што П. дзейнічаў бяспраўна і зрабіў Л. шкоду. Ён абавязаны кампенсаваць шкоду і можа патрабаваць праз суд прысуджэння вартасці ўраджаю, які б Л. атрымаў, калі б П. не адараў засеянага ім жыта.

ВЕР-НЕ-ВЕР

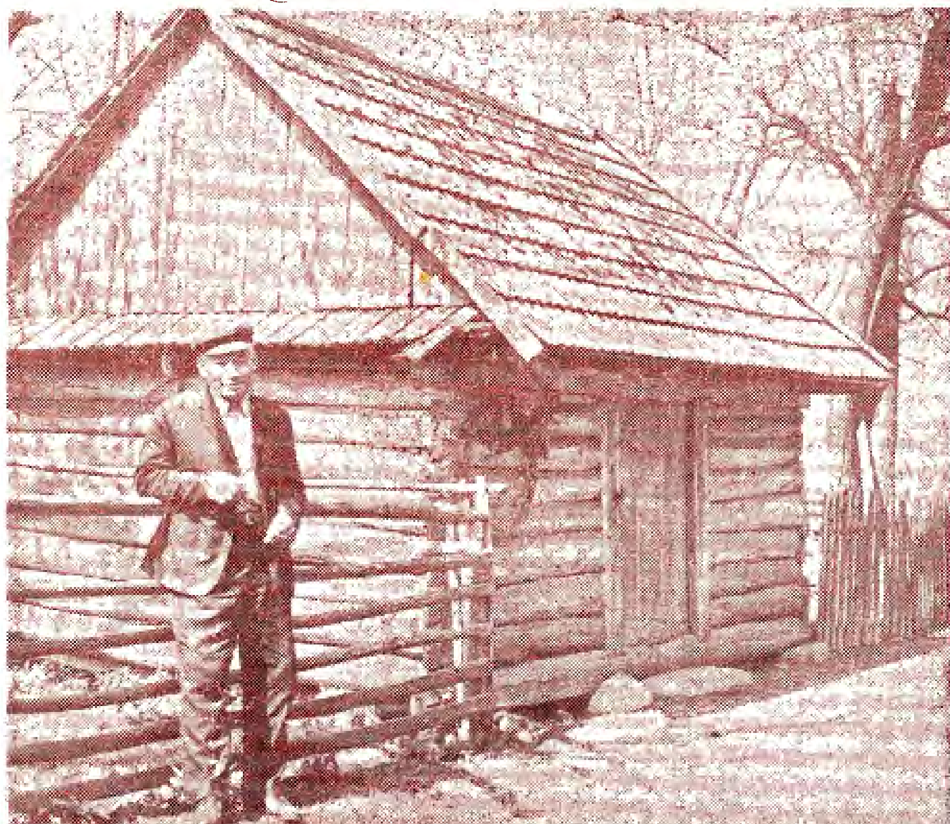
Дарагі Астроне, што можа абазначаць мой сон? Сніцца мне, што атрымала я ад свайго хлопца медальёнчык і ружанец. Ружанец быў белы. Было гэта так. Сядзелі мы на траве, я, ён і яго бацькі, каля майго дома, дзе я жыву на кватэры (недалёка жыве і мой хлопец) і тады ён мне кінуў той ружанец і медальёнчык. А я сказала: „Навошта ён мне, той ружанец і медальёнчык?“ Ён жа сказаў, што я буду мець ад яго нешта на памятку. І ў гэты момант я прачнулася. Дарагі Астроне, напішы мне, што гэта абазначае! Напішы хутка, таму, што я хачу ведаць, ці штосьці добрае, ці дрэннае ён прадвяшчае. Я хацела б, каб вы мне напісалі пісьмо на мой адрас.

Галіна з Чаромхі

Галіна з Чаромхі! Пісьмовых адказаў Астрон не дае — не мае на гэта часу. Трэба было б развесці цэлую канцылярыю. А, як вядома, магам сёння не найлягчэй жывецца на свеце. Так што павінна ты задаволіцца адказам у „Ніве“, што прымусіць цябе, зрэшты, да дакладнага прачытання кожнага нумара. Наогул, Галіна, сон твой добры. Бо ты ўва сне атрымала падарунак. Іншая справа, каб ты некаму нешта падарыла. Гэта абазначала б для цябе нейкую непрыемнасць. Атрымліваць жа падарункі абазначае пэўны прыбытак, тым больш, што сядзелі вы на траве, а трава ўва сне дазваляе заўсёды спадзявацца добрага.

Астрон

Этнаграфічная акенца

Свіронак („спіхлер“) на падворку Яна Семенюка ў вёсцы Залатнікі гм. Юхновец. Фота М. Гайдука.

Куток практычных ведаў

ЯК ТУШЫЦЬ РЫБУ

Тушачы рыбу, можна выкарыстоўваць розныя прыправы і гародніну, паляпшаючы смак і запах марской рыбы. Для тушэння найбольш падыходзіць рыба з цвёрдым мясам. Перад тушэннем кавалкі рыбы, абсыпаныя соллю і мукой, абсмажваюцца з абодвух бакоў, каб стварыўся зверху пласт мяса і мукі, які б захоўваў рыбу перад затратай яе каштоўных складнікоў пры далейшай тэрмічнай апрацоўцы. Так падрыхтаваную рыбу кладуць у каструльку, заліваюць невялікай колькасцю вады або вывару з гародніны, накрываюць і вараць на вельмі малым агні.

Калі тушаць рыбу з вялікай колькасцю гародніны (памідораў, цыбулі, папрыкі, валашчыны), складнікі кладуць пластамі. Некаторыя дадаткі, як напрыклад, грыбы, капуста, павінны быць раней крыху падвараны. Тушыць рыбу не варта даўжэй як паўгадзіны.

Перад заканчэннем тушэння дадаюць араматныя прыправы: перац, змеленую папрыку і г.д. і запраўляюць смятанай ці засмажкай.

Тушаныя стравы з рыбы падаюць з варанай бульбай, з бульбяным пюрэ, рысам, клёцкамі ці макаронам, а таксама з салатамі з чырвонай ці белай капусты, з пораў, памідораў і агуркоў, а таксама з зялёнай салатай.

Стравы з тушанай рыбы вельмі смачныя і эканомныя і таму як найчасцей павінны паяўляцца на нашым стале.

Гаспадыня

ЗДРАДА

(Працяг са стар. 5)

фашысцкіх шпіёнах, пераапранутых у форму савецкіх афіцэраў, найчасцей лейтэнантаў, надта ж часта паўтараюцца ў расказах сялян з розных вёсак над Бугам. Чуў я пра іх і ў Машчоне Каралеўскай і ў Мельніку і ў Слохах Аннапольскіх, і ў абедзвюх Турнах — Вялікай і Малой. Цяжка меркаваць, што гэтыя ўспаміны аб гітлераўскай дыверсіі ўзніклі без нейкай рэальнай асновы. У зборніку *„Буг в огне“* знайшоў я ўспаміны **Аляксандра Пятровіча Кузняцова.** У чэрвені 1941 года, як інфармуюць складальнікі зборніка, быў ён **маёрам** на пасадзе начальніка 17-га Чырвонасцяжнага пагранічнага атрада Беларускага пагранічнага корпуса войск Народнага камісарыята ўнутраных спраў. Назва даволі доўгая, але прывёў я яе поўнасцю, каб усё было ясна і зразумела, каб мы ведалі, што маем справу з адказным чалавекам. Вось ён піша, што *„...пасля замацавання граніцы на Бугу ў 1939 годзе на наш бок пераходзіла многа палякаў, якія ўцякалі ад фашыстаў. Гэта выкарыстала іншаземныя разведкі для засылкі сваіх шпіёнаў і дыверсантаў“.*

Ён, між іншым, прыводзіць такія вось факты: толькі за адзін 1940 год пагранічнікі злавілі на граніцы 5392 парушальнікаў граніцы. Сярод іх было: шпіёнаў і дыверсантаў — 27, кантрабандыстаў — 1215, іншых — 4150. У гэтых злачынцаў, піша маёр, адабралі 445 277 савецкіх рублёў і 1 855 098 польскіх злотых.

А колькі не ўдалося злавіць?

Пачаўшы ад мая 1941 года амаль кожны дзень варожыя самалёты на рознай вышыні перасякалі граніцу і ўглыбляліся ў савецкую тэрыторыю нават да 150 кіламетраў.

„Іх разведка, — піша Кузняцоў, — уключала сваіх агентаў і шпіёнаў у састаў рознага роду камісій. І так, пачаўшы ад 1939 года, аж па дзень вайны, працавалі мешаныя савецка-нямецкія камісіі па перасяленню людзей, па эксгумацыі астанкаў нямецкіх ваеннаслужачых, пахаваных на нашым баку, па вызначэнню лініі граніцы і, на астатак, па вывучэнню праекта пабудовы вадзянога канала Заходні Буг — Вісла. Усё часцей нямецкія афіцэры, а нават і генералы асабіста праводзілі назіранні за нашай прыгранічнай паласой...“

Значыць, фашысцкая дыверсія рабіла сваю каварную справу.

Іван Карпюк, родам са Слохаў, які зараз працуе ў Беластоку і з'яўляецца афіцэрам грамадзянскай міліцыі Ваяводскай камендатуры, у 1941 годзе быў 17-гадовым юнаком. Ён мне расказаў вось такі эпізод.

— У Драгічыне жыў тады афіцэр пагранічных войск, здаецца, капітан, на прозвішчу **Ша...**

— Даруйце прозвішча, таварыш капітан, — гавару яму. — Для чужых яно пусты гук, а для зацікаўленых можа быць непрыемна, калі даведаюцца, у чым справа...

— Добра, я згодны, — кажа капітан Карпюк. — Але здраднікаў усё ж трэба кляйміць.

— Адкуль вы ўпэўнены, што гэты афіцэр здраджіў? — пытаю яго.

— Яму падпарадкаваны былі пагранічныя заставы ў Турне, Агародніках, Заечніках і ў суседніх вёсках, якіх ужо я не памятаю, — адказвае Іван Карпюк. — І ёсць дастатковыя ўлікі, каб меркаваць, што гэты ж афіцэр быў завербаваны гітлераўскай разведкай. Бо паслухайце, як было. На Кашарцы, значыць, там, дзе крыжуюцца дарогі ў Драгічын і ў Седльцы, жыў добры мой знаёмы, а затым і кум, Уладзіслаў Сельвестровіч. І вось яшчэ шмат дзён да выступлення гітлераўцаў гэты ж Ша. прыехаў на матацыкле да майго кума і прывёз нейкага незнаёмага. Наняў для яго пакойчык на горцы дома, добра заплаціў і сурова загадаў, каб да гэтага знаёмага ніхто не заходзіў і нічым яго не непакоіў. Госць жыў, жонка Сельвестровіча рыхтавала яму ежу, ён не шкадаваў **чырвонцаў,** але маўчаў і амаль носа не высоўваў са свайго пакойчыка...

У суботу вечарам, значыць 21 чэрвеня, капітан Ша. дазволіў сваім байцам і афіцэрам наладзіць на ўсіх заставах гульні і выпіўкі. Людзі расказваюць, што пагранічнікі беглі адтуль у адных спальных штоніках...

А гэты незнаёмы, што абсталяваўся ў Сельвестровіча, калі толькі гітлераўцы рушылі на Саветаў, збег са сваёй горкі і весела заявіў гаспадару:

— Ну вот, хозяин, уже началось! Конец Советам!

І сам некуды прапаў.

Здаецца мне, што варта было прыгадаць і аб гэтых падзеях на граніцы, бо нельга забываць пра здраднікаў, бо толькі на гэтым фоне можна зразумець усю складанасць умоў, у якіх давялося бараніць свае пасты сапраўдным патрыётам.

— Іх прыганялі ў Сямяцічы яшчэ ў суботу, праз тыдзень ад пачатку вайны, — кажа Міхась Млынарчук. — Адзін быў такі пабіты, асмалены, а гэты лейтэнант у поўнай форме...

— Цэлы тыдзень яны тут бараніліся... Газамі іх травілі, агнём выганялі, — дабаўляе цётка Люба, а іншыя людзі поўнасцю гэта пацвярджаюць. Аб гэтым аднак ужо наступным разам.

Віктар Рудчык

ТРЫБУНА чытачоў

ДОБРАЗЫЧЛІВАСЦЬ З ДВУХ БАКОЎ ПРЫЛАЎКА

Сёння хачу пару цёплых слоў сказаць проста так па-чалавечы і без вялікай падборкі. Наша штодзённае жыццё складаецца з вялікай колькасці абавязкаў. Людзі снуюцца па вуліцах горада, папіхаючы адзін другога і часта пры гэтым злуюцца, воўкам пазіраюць адзін на другога, быццам бы той другі авечку яму з'еў. Аднак у той шэрай штодзённасці вырастаюць і прыгожыя кветачкі, якія дазваляюць, што свет не без добрых людзей (як выразіўся карэспандэнт Вайсковіч) і што варта жыць хаця б для таго, каб хоць рэдка, але ўсё ж жыла ў сэрцах людзей добразычлівасць да другога чалавека.

Я, напрыклад, сустрэўся з ёю ў апошні час у краме № 227-5, на вул. Вясёлай 17 у Беластоку, дзе прадаецца трыкатаж. У гэтай краме прадаўцы і касіршы не глядзяць на нас, як на нейкіх няпрошаных гасцей, а ўсімі сіламі стараюцца дапамагчы выбраць адпаведнюю вопратку, параіць нават, які колер лепшы і фасон. Сярод усіх прысутных і я быў абслужаны сімпатычна, ветліва і быў задаволены. Каб так усюды! Але каб так усюды было, трэба і з другога — нашага боку прылаўка быць добразычлівым.

Я не ведаю аніводнага прозвішча працаўнікоў указанай крамы, таму падаю такі дакладны як адрас. Хачу, каб усе добрыя людзі ў той гандлёвай установе ведалі, што пакупнікі заўважаюць іх і цэняць. А прадаўцам той крамы жадаю як найбольш добразычлівых пакупнікоў.

Васіль Петручук

ВАКОЛ КРЫНАК

Калі каму-небудзь давядзецца пабываць у ваколіцы Крынак, асабліва на прыпынку ПКС Раховік, заўсёды сустрэне ён там табун сабак. Гэтая з'ява цягнецца ўжо другі год. Летняю парою ў ваколіцы той некалькі разоў пакалечылі сабакі гаспадарскіх авечак. Таксама некалькі разоў напалохалі жанчын.

Табуны сабак можна сустрэць у саміх Крынках, і нават вельмі часта. Куды ж падзеліся паляўнічыя, міліцыянеры і іншыя асобы, якія павінны за гэтым сачыць?

Мікола Краўчук

ПО ГАЛЬВАХ

(На гаворцы сяла Данцы над Бугам, Бяла-Падляшскага ваяводства).

По гальвах
барашчунуў загоны
ўбраных ў пацьоры
ягуд чэрвоных
пры багнах
в'юцьця журайліны
ростуть волохато-сыні
глухіны
по згорочках
чорныйі ягоды
чорніють
вічна зэлэнь
і тышына
як початок
жыцьця
пахтыть цэрковным
кадылом
і звоныть
пісню всього світа
лякае лісовым дывом
а моя душа
ў зэлэнь ўплітаецьця
з сынім нэбом
еднаецьця
з тышою
й запахом зэмлі
чар знывае
бо там пры багні
посэрэд травы
чэрвоніють
жоўтіють
бронзовіють
чорніють
і біліють
грыбуў родыны
нэрікшэ
сэрэдньовічных
вуйськ шэрэнгі.

Іван Ігнацюк,
Люблін

НОВЫЯ ЗАПАВЕДНІКІ Ў БЕЛАВЕЖСКАЙ ПУШЧЫ

Распараджэннем міністра лясніцтва і дрэваапрацовачнай прамысловасці ў Белавежскай пушчы створана 8 новых запаведнікаў прыроды. Іх плошча разам займае 816,84 га.

Запаведнік „Глушэц" створаны для захавання хваёвага і хваёва-ялінната лясоў натуральнага паходжання, а таксама для зберажэння аднаго з найвялікшых у пушчы месцазнаходжанняў глушца. Запаведнік „Глыбокі вугал" мае захоўваць фрагмент пушчы, ахопліваючы тарфяны ялінны бор барэальнага (паўночнага) тыпу, а таксама чорнавольхавы лес з многімі рэдкімі і ахоўваемымі відамі раслін. У „Міхнаўцы" ахове падлягае высокі тарфянік супольна з акружаючымі яго шматлікімі лясамі тыповымі для Белавежскай пушчы. Запаведнік „Сіткі" ахоплівае вельмі рэдкія ў пушчы бары, выступаючыя на дзюнавых узвышшах, растуць тут таксама шматлікія віды ахоўваемых раслін. У найбольшым з новаствораных запаведнікаў — „Старыне", ахове падлягае некалькі характэрных для пушчы лясоў з усімі сваімі тыповымі пераменнасцямі. Запаведнік „Шчэкатова" ахоплівае грабняннікі з многімі дрэвамі-помнікамі прыроды, але найбольш каштоўныя ў ім найвялікшыя ў пушчы сканцэнтраванні курганаў з ранняга сярэднявякоўя, а таксама астанкі па смалакурнях з XVIII ст. „Воўчы шлях" жа ахоўвае натуральныя дубровы, у якіх шмат дрэваў-помнікаў, а „Высокае багно" натуральны ялінны бор, які расце на тарфяніку і адрэзак тарфяной даліны ракі Нараўкі з жывучымі там бабрамі.

Цяпер у Белавежскай пушчы разам 12 запаведнікаў прыроды. Займаюць яны плошчу 2.232,03 га. Раней створаны запаведнік „Прышасейны", „Ліпіны", „Пагарэльцы" і „Незнанова".

Пётр Байко

ДЗЕ КУПІЦЬ БАТАРЭЙКІ?

Зіма — гэта кароткія дні, а доўгія і цёмныя вечары. Калі гаспадар кудынебудзь выбіраецца фурай, заўсёды павінен узяць з сабой электрычныя лямпачкі. Дарожныя правілы вучаць, што кожная фура павінна быць асветлена дзвюма лямпамі. Спераду — белым святлом, з-заду — чырвоным. Гаспадары такія лямпачкі пакупляюць. Але вось горшая справа са звычайнымі батарэйкамі. Іх вельмі цяжка купіць не толькі ў вясковых крамах, але і ў Беластоку, а батарэйка вельмі патрэбная чалавеку на вёсцы.

Варта, каб гандлёвыя ўстановы неадкладна прынялі меры і забяспечылі вясковыя крамы батарэйкамі і часткамі да іх.

М. Лук'янюк

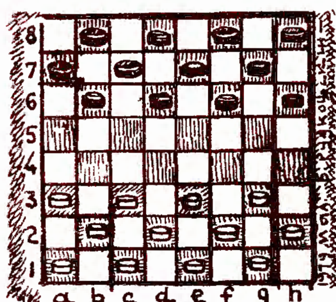
АБ ШАШАЧНЫХ ТУРНІРАХ

Шашкі — вельмі папулярная гульня. Кожны з нас успамінае час юнацтва на шашках. Люблю я гэты спорт. Ім можа займацца кожны: малады і стары. Шашкі, у адрозненне ад карт, ствараюць аднолькавае стартавае становішча ў дэбюце. Выключаюцца выпадковасці ў спаборніцтве. Вось чаму трэба папулярызаваць шашкі.

У сваёй судзейскай практыцы я сустрэўся з вялікімі цяжкасцямі. Па правілах гульняў, выдадзеных у Савецкім Саюзе, простая шашка, якая ў часе ўзяцця дайшла да восьмай гарызанталі, адразу становіцца дамкай ды і далей можа „біць" працўніка. У нас гэтага не прызнаюць. Няправільна. Але паспрабуй даказаць, „што ты не вярблюд"!

Трэба выдаць кнігу „Правілы гульні ў шашкі на 64 клеткі" (мал. 1). Без гэтага нельга далей весці шашачныя турніры. Што на гэта скажуць нашыя арганізацыі па фізкультуры і спорце?

Інж. Б. Ф. Рудкоўскін

Мал. 1. Шашкі 64-клетачныя

З ДЫПЛОМАМ НА ПОЛЕ

У Дубіцкай гміне ўлады стараюцца, каб прафесія селяніна мела грамадскае значэнне. Кожны год арганізуюцца тут курсы на сельскагаспадарчыя тэмы.

Год часу ідзе вучоба на курсе сельскагаспадарчых ведаў у вёсцы Стары Корнін, на які запісалася 38 асоб, усе жанчыны. Неўзабаве кожная ўдзельніца курсу атрымае пасведчанне аб заканчэнні курса.

Нядаўна падобны курс распачаўся ў Дубічах Царкоўных. На яго запісалася 28 асоб з вёскі і ваколіцы.

Хочацца адзначыць той факт, што пасля заканчэння гэтых курсаў усе маладыя сяляне Дубіцкай гміны атрымаюць прафесію кваліфікаванага гаспадара. Апісаныя мною два курсы з'яўляюцца апошнімі. Курсы вядуць працаўнікі дубіцкай гміннай сельскагаспадарчай службы на чале з яе кіраўніком Мікалаем Цімафеюком.

М. Панфілюк

ЦІ НЕЛЬГА ЗРАБІЦЬ?

Хачу я закрануць справу, аб якой калісьці ўжо ў „Ніве" пісалася. У Чэхах Арлянскіх, гміна Дубічы Царкоўныя, стаіць незагаспадараны вялікі мураваны будынак. Там калісьці была пачатковая васьмікласная школа. Потым пакінулі чатыры класы, а старэйшых дзяцей пачалі вазіць у зборную школу ў Дубічы Царкоўныя. Усе ўжо з гэтым пагадзіліся, ды вось ніхто не можа пагадзіцца з тым, што гэты будынак стаіць незагаспадараны ўжо пяць гадоў. Ніхто ў гміне гэтай справай не зацікаўлены, але жыхары і асабліва моладзь не могуць глядзець, як марнуецца будынак. Цяпер ужо трэба рабіць у ім капітальны рамонт, а што будзе праз некалькі гадоў? Гэтая школа была пабудавана грамадскім чынам. Нашы бацькі працавалі не толькі ў рабочыя дні, але і ў нядзелі.

Наша моладзь многа разоў звярталася ў гэтай справе да начальніка гміны і да дырэктара дубіцкай школы, каб зрабіць там клуб. Але заўсёды чулі адказ, што яны не маюць права. А хто мае права?

Наша вёска мае ўжо больш чым 80 хат. Прыдзяліліі маленькі куточак на клуб, там дзе калісьці быў магазінчык даўнейшага клуба. Гэты цяперашні куточак мае 5 метраў даўжыні і 3 метры шырыні. Колькі ж тут можа змясціцца людзей? А вось у былой школе ёсць вялікі калідор. Можна яго прызначыць на клуб. Зрабіць вечарыну мы не маем дзе, а нам жа хочацца і патанцаваць. Пытанне адкрытае — ці ж мы не маем на будынак нашай даўняй школы ніякіх правоў?

Незнаёмая

ЛЮДЗІ НЕАДНОЛЬКАВЫЯ

Праязджаючы дарогамі нашага ваяводства, усялякае можаш сустрэць. Едучы з Гайнаўкі ў Бельск сустрэнеш аўтобусны прыпынак, як пасля катастрофы. Шыбы ў вокнах павыбіваныя, лаўкі паламаныя, расліканні прыезду аўтобусаў пазрываныя. Гэта ж проста ганьба. Быццам бы жылі тут людзі не нашага часу! На такім прыпынку толькі вецер гуляе. А чалавеку непрыемна робіцца.

А праедзьце, міленькія, трасай Бельск-Сямяцічы. Проста зусім другі свет. Мясцовасцей не называю. Сустрэў прыпынак аўтобусны, як з другой краіны. Прыгожы кругом. Прыгожа агароджаны. Кругом чысціня і парадак. А нават стаяць пасудзіны на смецце ў форме птушак. І ўсё на месцы. Культурныя, відаць, жывуць тут людзі.

Не варта нішчыць свайго дабра!

Г. Мароз

НЕПАДУЮЧАЯ ХРОНІКА

У Беластоку на скрыжаванні вуліц „Волга" наехала на сямігадовую дзяўчынку, якая пераходзіла вуліцу ў час зялёнага святла. Тут абсалютна вінаваты шафёр.

У вёсцы Рыбалы „Стар" наехаў на чалавека, які ўвайшоў на вуліцу. Чалавек быў забіты на месцы.

У Сямяцічах „Фіят-126 п" наехаў на вуліцы на 9-гадовага хлопчыка і моцна параніў.

На дарозе Гайнаўка-Белавежа матацыкліст, едучы неасцярожна, наехаў на „Стар", які стаяў з боку дарогі, але быў асветлены. Матацыкліст з параненай галавой памёр на дарозе ў бальніцу.

У Гайнаўцы „Жук" у час выязджання задам са свайго панадворка наехаў на жанчыну, якую, цяжка параненую, перавязлі ў бальніцу, дзе яна памерла.

На шашы Заблудаў-Беласток „Фіят-125 п" ехаў неасцярожна і з'ехаў у прыдарожны роў, перакуліўся. У выніку пасажыры трапілі ў бальніцу.

У Валілах чалавек з Дзернякова хацеў выскачыць з поезда ў час язды і папаў пад колы. Цяжка параненага, яго адвезлі ў бальніцу.

Дамініка Івацік, Ахрымы. „Я прачытала ў „Ніве", што ў нас у таварыстве выбары. Думаю, што старшыні нашаму М. Самоціку ды і ўсім вам у „Ніве" многа работы цяпер — трэба добра правесці гэтыя выбары. І думаю таксама, што добра выхавалі вас вашы мамы, памагалі вам расці і развівацца. Я вельмі шкадую заўсёды, што я сваёй мамкі не мела...

Слава вам, жанчыны, дзетак нашых маці,
Нашы гаспадыні ў беларускай хаце.
Вы героеў нашых, сокалаў, расцілі,
Вы любіць Радзіму больш за ўсё вучылі,
Да айчыннай мовы прывязалі сэрца,
Не далі загінуць ёй у паняверцы.
Беларускай мове маткі вас вучылі,
Каб вы, з ёй жывучы, гора ўсё забылі.

Тамаш Кірылаў, Легніца. „Я быў у Адэсе, толькі што вярнуўся. Быў у гасцях у беларуса, які нарадзіўся ў мястэчку Халопенічы, Магілёўскай вобласці. Магіла яго брата — чырвонаармейца знаходзіцца ў Легніцы і я ёю апякуюся. Мой сябра працуе ў педагагічным інстытуце завецца Канстанцін Бандарэнка (яго дзед зваўся Бандаронак). Мяне там прынялі вельмі сардэчна. Быў на „Потёмкинской лестнице", на марскім вакзале, на пляжах і ў катакомбах.

З жалем думаю, што ніхто не зацікавіўся маёй прапановай „Сустрэч землякоў"...

Чытачка з Нарвы. „Дзякую „Ніве" за тое, што адказвае на мае нясклядныя лісты. Стары чалавек ад нечага рабіць думае, усё мінулае ўспамінае, як прайшло жыццё. Я ў час рэвалюцыі была ў Расіі ў горадзе Кунгурэ. Там вучылася ў школе, хадзіла ў спортклуб, была някепскай вучаніцай. Як бацька вярнуўся на радзіму, забраў нас з сабой. Прыехалі мы і, як кажуць, скончыўся баль. Было цяжка. Хлеба не было і бульбы вельмі мала. Даваліся ісці на службу...

Цяпер жыць і не паміраць. Нашы ўлады клапоцяцца пра старых. Калісьці, бывала, старому трэба было браць мяшок і хадзіць прасіць хлеба... Хачу спытаць яшчэ, чаму ў тэлевізіі так многа гаворыцца пра каралёў? Гэта ж былі мучыцелі народа, людзі на іх працавалі. Многія вёскі называлі шасцідзённікі, Анцуты і па сёння засталіся шасцідзённікамі...

ЗАГАДКА ДЛЯ ЎСІХ

Ішлі Панфілюковаю дарогаю два коцікі. Адзін з Грабаўца ў Тафілаўцы, а другі з Тафілаўцаў у Грабавец. Сустрэліся яны ля Сурэлёвага крыжа, і грабавецкі коцік пытае тафілаўскага.

— Куды ты, сябра, ідзеш?
— У Грабавец.
— Чаго?
— Бо ў Тафілаўцах няма мышэй. А ты куды?
— А я ў Тафілаўцы.
— А чаго?
— Бо ў Грабаўцы няма мышэй.

Абмяняліся коцікі поглядамі, развіталіся і пайшлі згодна з раней прыдуманымі напрамкамі шукаць шчасця.

У чым заключаецца загадка, так сказаць, мараль?

Хто трапна адкажа, парадуе мяне і дакажа, што думаць умее. А хто не адгане, таму рэдакцыя дасць адказ у наступным нумары ў рубрыцы „Наша пошта".

Васіль Петручук

Імпартгумар

А ЯК ТВОЙ?

Здарылася так, што Марыля Мікодымаўна і Эльвіра Захараўна, мусіць, з год не сустракаліся. Апошняя сустрэча была мінулым летам, калі разам са сваімі гаспадарамі ездзілі да знаёмага лесніка.

І вось не так даўно зноў сустрэліся. Эльвіра Захараўна была на базары, аж глядзіць — Марыля Мікодымаўна ідзе. Кінулася Эльвіра Захараўна насустрач, ног пад сабой не чуючы.

— Мусенька, золатка, прывітанне!

— Колькі лет, колькі зім! — у захапленні выгукнула Марыля Мікодымаўна. — Вось дык сустрэча!

Яны пацалаваліся. Шчыра ўзрадаваліся адна адной.

— Ну, расказвай, усё папарадку... — нецярпліва прыспешвала Эльвіра Захараўна.

— Не, расказвай, як ты, — перабіла Марыля Мікодымаўна. — Што новага, як пажываеш?

— Ат, і не пытай, — горка пасміхнулася Эльвіра Захараўна. — Жыву, як гарох пры дарозе. Чула, напэўна: мой дзесьці ўцёк...

— Як уцёк?..

— Зусім проста. Ужо паўгода, як сляды замёў. Колькі ні шукала — усё дарэмна. А як твой?

— Сваім нацешыцца не магу, — заспяшалася Марыля Мікодымаўна. — Ачуняў, паправіўся... Дый не дзіўна: есць усё без разбору. Што ні дасі — хапае, асабліва мясное.

— Мой таксама мяса любіў... Ні ў чым яму не адмаўляла. А ён знік — і шукай цяпер ветра ў полі. Колькі я мучылася, перажывала. Ты сабе не ўяўляеш, Мусенька!

— Не журыся, Эльвірачка, — суцешыла сяброўку Марыля Мікодымаўна. — Захочаш — яшчэ прыгажэйшага знойдзеш.

— А я і не журуся. Падумаеш — праблема. Жыццё ўжо навучыла мяне. Духам не падаю, не думай. А як твой? Хаты трымаецца? Каханак не шукае?

— Ой не! — радасна ўскліквула Марыля Мікодымаўна. — Слава Богу, двара трымаецца, хоць іншы раз і спускаю яго з ланцуга...

— З ланцуга, Мусенька, спускаць не раю. За ім так і цікуй, так і цікуй! Мой таксама, бывала, абдымаў, цалаваў, лашчыўся, а потым так драпануў дзесь, што і след прастыў.

— Мой не з той пароды, — задаволена сказала Марыля Мікодымаўна. — Бывае, што калі правінавайцца. Дык ведаеш, Эльвірачка, я яму кару прыдумала: па некалькі дзён да хаты не пускаю. А як жа: хай знае парадачкі!

— Ты жорсткая, Мусенька!

— А з імі інакш і нельга. Зусім распярэжацца!

— І ён нічога?

— Абсалютна. Дарэчы, пасля гэтага яшчэ ласкавейшы робіцца, на суседзяў нават не гаўкае...

— Мой таксама з суседзямі мірна жыў. Асабліва з Клавачкай. Часта да яе забягаў...

— Адна бяда ў майго, што парой чагось вые ноччу.

— Кепская прыкмета, Мусенька. Мой таксама выў, калі ўцякаць збіраўся... А цяпер і пра аліменты забыў.

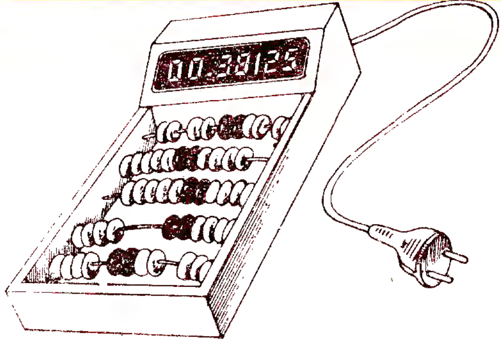
— Пра якія аліменты? — вытарашчылася Марыля Мікодымаўна.

— Пра свайго галубка-мужыка расказваю, — тлумачыла Эльвіра.

— Цьфу. А я ж пра свайго сабаку...

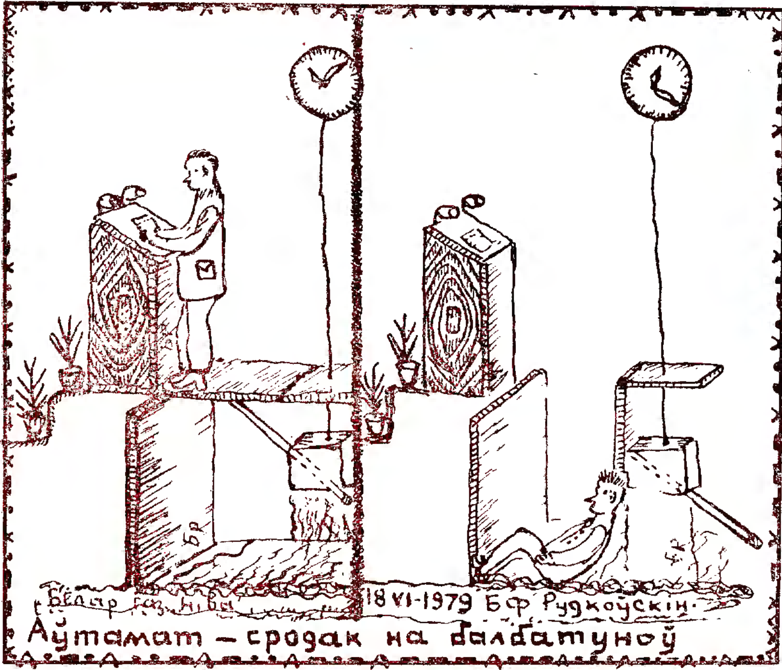
Толькі цяпер Эльвіра Захараўна ўцяміла, што яны летась разам купілі двух пародзістых сабачак у знаёмага лесніка.

Якаў Муляр

„Made in Zadrypanka“.

З „Весніка Задрыпоніі“

АДУКАЦЫЯ

У Задрыппалітэхніцы ўведзены новы парадак: абітурыенту, які пяць год запар намагаўся паступіць у гэты вуз, выдаецца дыплом.

ПЫТАННЕ ГАПКІ

Канцэрт на стадыёне — гэта мастацтва ці спорт?

Pierwszy siwy włos

Słowa: Kazimierz Winkler
Muzyka: Henryk Jabłoński

Babie lato wokół płynie przez jesienny park,
z dala ktoś na mandolinie kołysankę gra.
Chodźmy, miły(ła), pod nasz stary dąb.
Jakże kocham ciepło twoich rąk.
Pomyśl, ile to już lat idziemy przez ten świat.

Spostrzegłam(łem) dzisiaj pierwszy siwy włos na twojej skroni
i widzisz, miła(ły), przed wzruszeniem trudno się obronić.
Mam przecież w oczach dzień, gdy pierwszy raz ujrzałam(łem) ciebie.
Pamiętam każde słowo, każdy uśmiech twój.

Czas nie ostudzi ludzkich serc, gdy mocna miłość płonie.
Całuję pierwszy siwy włos, co zalśnił na twej skroni.
Tak piękną mamy jesień, miły(ła), cichą i pogodną.
Spójrz, jak babiego lata płynie srebrna nić.

Jak obłoki dwa łabędzie przecinają staw.
Człowiek zawsze wracać będzie do lirycznych spraw.
Chodźmy, już się kryje słońca blask.
W domu dzieci oczekują nas.
Pomyśl, ile to już lat idziemy przez ten świat.

Spostrzegłam(łem) dzisiaj...

Нават памылкі ён рабіў такія, на якіх ніхто не мог павучыцца.

СІЛА ВОЛІ

У панядзелак, пасля чарговай гарэлачнай баталіі, Кастусь і кум цвёрда вырашылі кінуць піць.

— Ну, як справа? — спытаў Кастусь, сустрэўшы кума праз тыдзень у „Хвілінцы“.

— Бадай кінуў, — адказаў кум, запіваючы свежым півам свае словы. — Толькі ў аўторак з Іванам тры чвэрткі раздушылі, ды ў сераду новы капелюш у Панасюка абмывалі, ды яшчэ ў пятніцу са сватам выпілі. І гэта — усё.

— Ну, і сіла волі ў цябе, кум! Бачу, ты такі ж кінуў, а я вось ніяк не магу, — сказаў засмучаны Кастусь.

Трымайце вуха!

САВОСЬ, АНТОСЬ І АПАНАС

Гаворыць да Антося Апанас:
— Быў толькі што ў Савося, ён такое
нёс, братка, на цябе ліхое!..
Між іншым і не першы раз.
Антось гаркава зморшчыў лоб:
— Чаму ж ён мне не скажа ў вочы?
Будзь ласкаў, папытай, чаго ён хоча.
Ды Апанас, да звады ўсякае ахвочы,
ужо Савосю на Антося нёс паклёп:
— Савоська, братачка, Антося бачыў,
ты б толькі чуў, як лаяў ён цябе!
За што, не ведаю,
няйначай, ты з ім у нейкай у цяжбе.
Савось задумаўся: „Ну, за якія грахі такія
мог на мяне пакрыўдзіцца Антось?..“
Пачаў прыгадваць ён, і вось
апоўначы як быццам прыгадаў:
Антосю закурыць аднойчы ён не даў...
„Ах, дробная душа, ах ты паганец!
Знайшоў завошта злобу затаіць!“ —
запальчывы Савось Антося ганіць,
як кажуць, на чым свет стаіць...
Ну сустракаюцца цяпер Савось з Антосем,
Як ворагі, не размаўляюць нат.
Затое Апанас бясконца рад:
касу на камень навясці ўдалося.
Яно зусім няблага, калі ў вас
мой не прыжыўся Апанас.
Горш там, сябры, дзе часам
мы абдымаем Апанаса
і абяцаем век любіць
замест таго, каб „церабіць“.

Васіль Жуковіч

З БЛАКНОТА ДОКТАРА ЗНАХАРУКА

— У вас, на жаль, павышаны ціск, — сказаў доктар Знахарук, канчаючы агляд дацэнта Скока.

— Баюся, доктар, гэта ўсё ад рыбнай лоўлі...

— Ад рыбнай лоўлі? Упершыню чую, каб ад гэтага мог падняцца ціск. Хутчэй наадварот.

— Калі не рыбачыць у забароненых для лоўлі месцах.

КОЖНАМУ СВАЕ

— Кума, — крычыць абураны сусед, — зноў вашы трое хлопцаў узабраліся на маю яблыню!

— Ах, Божа мой, а дзе ж мой чацверты?

Сучасны Дыяген.

НЕ ПЕРАШКАДЖАЙ

— Я думаю, Каця, табе даводзілася сустракацца з мужчынамі, якія былі менш прывабныя, чым я.

Настала доўгае маўчанне.

— Я сказаў, Каця, што...

— Не перашкаджай! Я намагаюся ўспомніць.

Курʼёзы

ПАДЫХОДЗЯЧЫ КАЛІБР

Улады заходнегерманскай зямлі Ніжняя Саксонія вырашылі пераўзброіць паліцыю. Цяперашні калібр паліцэйскіх пісталетаў — 7.65 міліметра, як заявіў міністр унутраных спраў зямлі Меклінгхоф, недастатковы каб „выводзіць правапарушальнікаў са строю адным выстралам“. Таму закуплена 15 тысяч пісталетаў 9-міліметровага калібру. У лік іх аплаты фірме-вытворцы здадзены ранейшыя пісталеты. Што яна з імі зробіць, улады кантраляваць не будуць. Між тым злачынцы лічаць, што іх задавальняюць пісталеты калібру 7,65.

ЦІ АДРОДЗІЦЦА ТРАДЫЦЫЯ?

Ці адродзіцца на Мадагаскары традыцыйнае спартыўнае відовішча — „тульгумбі“ — барацьба з быком? Першае за апошнія гады такое прадстаўленне адбылося ў час аднаго са святаў у абшчыне Анусіпатрана, на ўсход ад малагасійскай сталіцы.

На востраве быкоў зебу, якіх тут налічваецца каля 10 мільёнаў, заўсёды лічылі меркай сацыяльнага становішча чалавека. Акрамя таго, яны займалі асаблівае месца ў духоўным жыцці продкаў малагасійцаў. Таму не магло быць і размовы аб тым, каб проста зарэзаць быка на мяса. Перад гэтым неабходна было памераўся з ім сілай, выходзячы на бой з голымі рукамі. Толькі пасля таго, як быка ўдавалася за рогі паваліць на зямлю, лічылася, што ён прайграў у сумленным паядынку, і яго забівалі. Трэба пры гэтым улічыць, што малагейскія зебу часта больш за іспанскіх быкоў і што такія спаборніцтвы не заўсёды заканчваліся перамогай чалавека.

У зайца была свая думка, пакуль не пабываў на прыёме ...у ваўка.